

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально–науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ___ » _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Лада ШПІНЯН
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ___ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо–професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: Удосконалення депозитарної діяльності банку

Виконав: здобувачка 4 курсу, групи ФІ-4-14

_____ Юрченко Юлія Олександрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник: Третяк Катерина Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____
(ім'я та прізвище) (підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

« » 20 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Юрченко Юлії Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення депозитарної діяльності банку

керівник проекту (роботи) Третяк К.В., кен., доцент.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «19» грудня 2023 р. № 1004-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 07 червня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи

підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, інтернет-ресурси, звітність комерційного банку.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні аспекти депозитної політики банківської установи

Розділ 2. Аналіз депозитної діяльності банківської установи (на прикладі АТ «ОТП Банк»)

Розділ 3. Рекомендації щодо вдосконалення депозитної політики АТ «ОТП Банк»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

рис. 1.1 Основні принципи депозитної політики, рис. 1.2 Переваги та недоліки консервативного та агресивного підходів, рис. 1.5 Стратегії управління депозитами, табл. 2.1 Пропоновані депозити АТ «ОТП Банк», табл. 2.2 Процентні ставки АТ «ОТП Банк» за різними банківськими вкладками, рис. 2.1 Структура депозитного портфеля АТ «ОТП Банк» за 2019-2023 рр., табл. 2.3 Структура депозитів АТ «ОТП Банк» за строком вкладення, табл. 2.3 Динаміка депозитів АТ «ОТП Банк» за строком вкладення за 2021-2023 рр., тис.грн, табл. 3.1. Характеристика вкладу

«Разом до Перемоги», табл. 3.2 Інтерес кожного учасника програми лояльності «З нами вигідніше», рис. 3.2 Склад інтегрованого депозитного продукту, рис. 3.3 Пропозиції, що було для вдосконалення управління пасивними операціями АТ «ОТП Банк», рис. 3.4 Джерело трафіку за місяць проведення рекламної кампанії стосовно нових депозитів АТ «ОТП Банк», рис.3.5 Звіт за типом пристроїв з яких заходили на сайт АТ «ОТП Банк» за місяць проведення рекламної кампанії, рис.3.6 Звіт відвідувачів віком які заходили на сайт АТ «ОТП Банк» за місяць проведення рекламної кампанії, таблиця 3.3 Результати роботи контекстної реклами для нових депозитів АТ «ОТП Банк».

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Третяк К.В.		
II	Третяк К.В.		
III	Третяк К.В.		

7. Дата видачі завдання 19 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви, отримання завдання і узгодження плану з керівником	05.12.2023	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 15.04.2024	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 03. 05.2024	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 24.05.2024	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 31.05.2024	
6	Попередній захист	03.06.2024	
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту, проходження перевірки на плагіат , узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	до 01.06.2023	
8	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	07.06.2024	

Здобувач

Юрченко Ю.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Третяк К.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Юрченко Ю. О. «Удосконалення депозитної діяльності банку»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2024.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем забезпечення депозитної діяльності банківської установи.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі висвітлено економічну сутність та принципи депозитної політики банківської установи, класифікація банківських депозитів, а також розглянуто підходи проведення депозитної політики банками.

Другий розділ присвячено увагу аналізу загальної характеристики АТ «ОТП Банк», його депозитній діяльності та оцінці депозитного портфеля банку за три останні звітні роки.

У третьому розділі обґрунтовано напрями оптимізації депозитної діяльності банківської установи, наявних проблем та результатів другого розділу.

***Ключові слова:** депозитна політика банку, банківський вклад, монетарна політика, фінансова політика.*

ABSTRACT

Yurchenko Yu. O. «Improving the bank's deposit activity»

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 - Finance, banking and insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2024.

The qualification work is devoted to solving theoretical, methodical and practical problems of ensuring the deposit activity of a banking institution..

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used sources and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the task of the research.

The first chapter covers the economic essence and principles of deposit policy of a banking institution, the classification of bank deposits, as well as the approaches of conducting deposit policy by banks..

The second section is devoted to the analysis of the general characteristics of JSC "OTP Bank", its deposit activity and assessment of the bank's deposit portfolio for the last three reporting years.

The third section substantiates the directions for optimizing the banking institution's deposit activity, the existing problems and the results of the second section.

Key words: *bank deposit policy, bank deposit, monetary policy, financial policy.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	8
1.1 Економічна сутність та принципи депозитної політики банківської установи.....	8
1.2 Класифікація банківських депозитів.....	13
1.3 Огляд теоретичних підходів проведення депозитної політики банками...	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ (НА ПРИКЛАДІ АТ «ОТП БАНК»).....	27
2.1 Загальна характеристика АТ «ОТП Банк» та основні показники його фінансово-господарської діяльності	27
2.2 Загальна характеристика депозитної діяльності АТ «ОТП Банк».....	36
2.3 Структура депозитного портфеля АТ «ОТП Банк».....	40
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ «ОТП БАНК».....	44
3.1. Заходи, що спрямовані на покращення депозитної діяльності АТ «ОТП Банк».....	44
3.2 Економічний ефект від запропонованих рекомендацій.....	56
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний світ стикається зі складними економічними викликами, які вимагають уваги та компетентної відповіді з боку фінансової системи кожної країни. Збереження стабільності економічного зростання та забезпечення економічної стійкості є завданнями, які нині набули надзвичайної важливості для урядів, регуляторів та фінансових установ у всьому світі. У цьому контексті роль банківських установ з управління депозитами виявляється надзвичайно значущою.

Ефективне управління депозитною політикою дозволяє банкам залучати необхідні фінансові ресурси, забезпечуючи при цьому стабільність своєї діяльності та виконання зобов'язань перед вкладниками. Депозити є одним з основних джерел фінансування банківських операцій, тому правильне їх залучення та управління безпосередньо впливає на ліквідність, фінансову стійкість та конкурентоспроможність банківських установ.

Зіткнення з новими економічними реаліями та ризиками, такими як інфляція, економічні кризи, зміни в регуляторному середовищі та технологічні новації, вимагає від банків постійного вдосконалення своїх стратегій та інструментів управління депозитами. Вивчення сучасних підходів до депозитної політики, аналіз ефективних практик та закордонного досвіду стає необхідним для розробки інноваційних рішень, спрямованих на покращення фінансової стійкості банків.

Отже, дослідження депозитної політики банківських установ, аналіз її основних аспектів та пошук шляхів удосконалення є надзвичайно актуальними у сучасних умовах. Це дозволяє не тільки підвищити ефективність діяльності банків, але й сприяти економічній стабільності та розвитку країни в цілому.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей реалізації депозитної діяльності банківськими установами, аналіз депозитної діяльності банків та проблем, пов'язаних з даною темою, виявлення напрямків

вдосконалення етапу реалізації депозитної діяльності банківськими установами на підставі здійсненого аналізу.

Завдання роботи:

- Розглянути економічну сутність та принципи депозитної політики банківської установи;
- Визначити класифікацію банківських депозитів;
- Дослідити підходи проведення депозитної політики банками;
- Охарактеризувати АТ «ОТП Банк» та основні показники його фінансово-господарської діяльності;
- Провести аналіз депозитної діяльності АТ «ОТП Банк»;
- Проаналізувати структуру депозитного портфеля АТ «ОТП Банк»;
- Визначити заходи покращення депозитної діяльності АТ «ОТП Банк»;
- Розглянути економічний ефект від запропонованих рекомендацій.

Об'єктом дослідження є депозитна діяльність та інструменти реалізації банківської установи.

Предмет дослідження концептуальні та практичні аспекти реалізації депозитної політики банками.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи та дослідження поставлених завдань було використано методи аналізу для вивчення теоретичних аспектів депозитної політики банківських установ; економічний та графічний аналіз для дослідження депозитної діяльності АТ «ОТП Банк»; методи порівняння, систематизації та логічного узагальнення для аналізу та розробки методів підвищення ефективності депозитної політики банківських установ; а також інші методи.

Інформаційна база включає закони, правові та нормативні акти, які контролюють банківську та депозитну діяльність в країні, разом з цим наукові праці вітчизняних та закордонних вчених. Крім того, були використані дані з офіційного сайту АТ «ОТП Банк », включаючи його фінансову звітність, а також періодичні видання та підручники з відповідної тематики.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1. Економічна сутність та принципи депозитної політики банківської установи

Депозитна політика банку – це стратегія і тактика банку щодо залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів і визначення найефективнішої комбінації таких джерел [18]. Вона включає в себе різноманітні аспекти, такі як ставки відсотка на депозити, умови їх залучення та використання, стратегії ризик-менеджменту та ліквідності, а також способи привертання нових клієнтів і утримання поточних.

Депозитна політика банківської установи є однією з ключових складових її діяльності та визначається комплексом стратегій та заходів, спрямованих на залучення та оптимізацію використання фінансових ресурсів від клієнтів. Основною метою депозитної політики є забезпечення стабільності фінансового стану банківської установи, забезпечення ліквідності та максимізація прибутковості.

Ця політика регулюється рядом факторів, таких як макроекономічні умови, рівень інфляції, ставки рефінансування центрального банку, кон'юнктура ринку та стратегія самої установи. У контексті загальних економічних умов, банківські установи також повинні враховувати фінансові потреби своїх клієнтів та конкуренцію на ринку.

Відобразимо основні принципи депозитної політики на рис.1.1

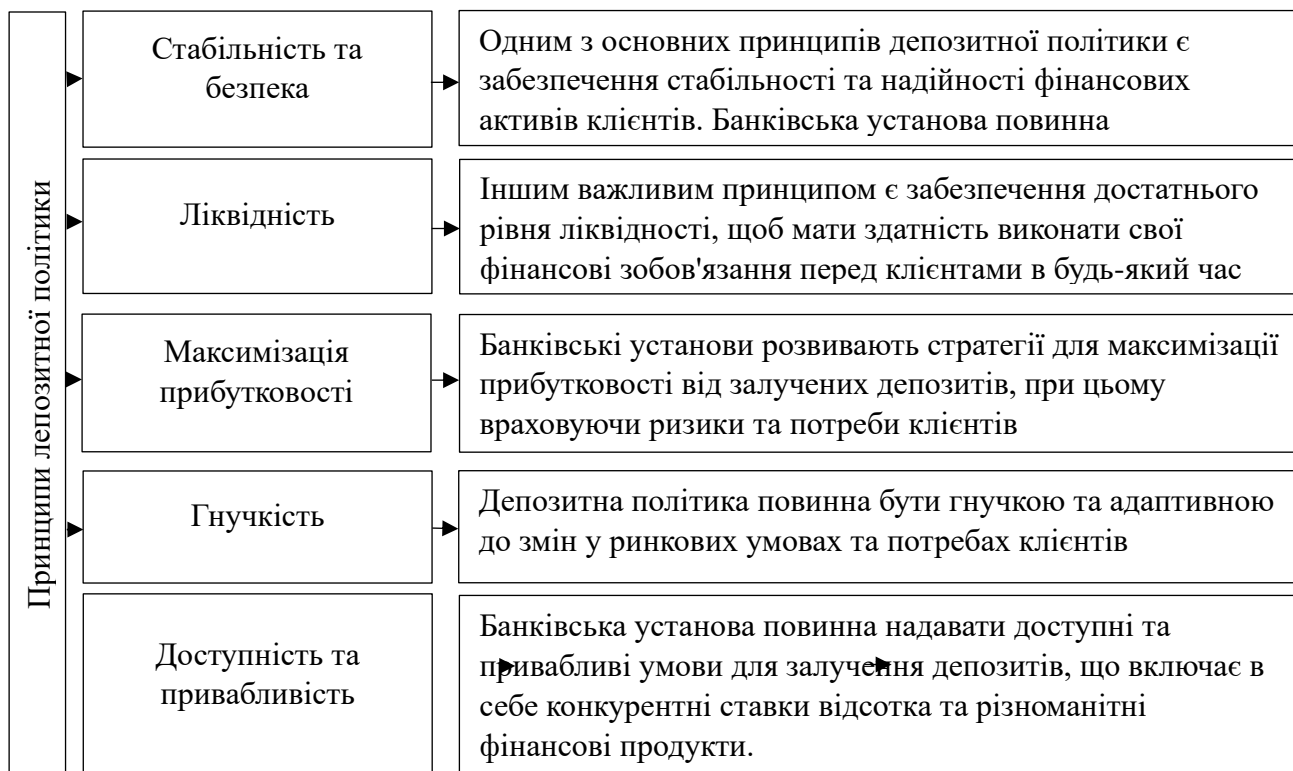

Рис. 1.1 Основні принципи депозитної політики

Джерело: розроблено автором на основі [7]

Тому депозитна політика банківської установи визначається комплексом факторів та стратегій, спрямованих на забезпечення стабільності, ліквідності та прибутковості. Вона відіграє ключову роль у функціонуванні банківської системи та впливає на економічний розвиток країни в цілому. Розуміння цих принципів дозволяє банкам ефективно управляти своїми ресурсами та відповідати на змінні потреби своїх клієнтів і ринку.

Принципи депозитної політики визначають стратегічний курс банківської установи і мають безпосередній вплив на її діяльність та відносини з клієнтами. Вони важливі з наступних причин:

- забезпечення стабільності та надійності (принципи депозитної політики спрямовані на забезпечення стабільності та надійності банківської установи, що є критичним для довіри клієнтів та фінансової стабільності).
- ліквідність та управління ризиками (принципи депозитної політики включають стратегії управління ліквідністю та ризиками, що дозволяє банкам ефективно управляти своїми ресурсами та запобігати потенційним фінансовим кризам).

– залучення та утримання клієнтів (ефективні принципи депозитної політики допомагають банкам привертати нових клієнтів та зберігати існуючих шляхом надання конкурентних умов та якісного обслуговування).

– фінансова ефективність (принципи депозитної політики сприяють максимізації прибутковості банківської установи шляхом оптимізації використання депозитних ресурсів та управління фінансовими операціями).

Загалом, принципи депозитної політики є керованим принциповими підходами, які визначають, як банківська установа.

Порівняння консервативного підходу до ризиків з агресивним може бути корисним для розуміння варіативності депозитної політики та її впливу на фінансову стійкість та прибутковість банківської установи. У табл. 1.1 відобразимо основні відмінності між цими підходами.

Таблиця 1.1

Основні відмінності між консервативним та агресивним підходом

Назва	Показник		
	Стратегія ризиків	Ставки відсотка	Управління ліквідністю
Консервативний підхід	обережність та обмеження ризиків	менші ставки	збереження великих обсягів активів
Агресивний підхід	високий рівень прийняття ризику	вищі ставки	менша концентрація ліквідних активів

Джерело: складено автором на основі [3]

Отже, консервативні банки виявляють високий рівень обережності та обмежують свої ризики. Вони частіше вдаються до консервативних оцінок ризиків та створюють більші резерви на випадок можливих збитків. Такі банки зазвичай пропонують менші ставки відсотка на депозити, оскільки обмежують свої ризики та звертають увагу на забезпечення фінансової стійкості. Консервативні банки мають тенденцію до збереження великих обсягів ліквідних активів, щоб забезпечити відповідну реакцію на будь-які фінансові стреси.

Банки, що вибрали агресивний підхід, зазвичай мають більш вищий рівень прийняття ризику та шукають можливості для вищої прибутковості.

Вони можуть інвестувати у ризиковані активи або надавати кредити з вищим ризиком. Ці банки можуть пропонувати вищі ставки відсотка на депозити, щоб привернути клієнтів та залучити більше коштів для інвестування у більш ризиковані активи. Банки з агресивним підходом можуть мати меншу концентрацію ліквідних активів, оскільки вони шукають можливості для збільшення прибутковості через інвестування в менш ліквідні активи.

На рис. 1.2 відобразимо переваги та недоліки таких підходів

Консервативний підхід		Агресивний підхід	
Переваги	Недоліки	Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> – більш висока фінансова стійкість у випадку економічних стресів – знижене ризиковане позикування, що може зменшити втрати у випадку негативних ринкових умов 	<ul style="list-style-type: none"> – менша прибутковість через більш обережний підхід до інвестицій – можлива втрата ринкових можливостей через обмежені можливості інвестування 	<ul style="list-style-type: none"> – вища прибутковість за рахунок інвестування у вищоризиковані активи – більше можливостей для росту та розвитку за рахунок вищого ризику 	<ul style="list-style-type: none"> – більш великий потенціал для збитків у разі фінансових стресів – підвищений ризик невдачі та негативного впливу на репутацію

Рис. 1.2 Переваги та недоліки консервативного та агресивного підходів

Джерело: розроблено автором на основі [3]

Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки, і обрання між ними залежить від стратегічних цілей та ризикових настанов банківської установи. Консервативний підхід забезпечує більшу стабільність, тоді як агресивний підхід може принести вищу прибутковість, але з більшими ризиками. У будь-якому випадку, ефективне управління ризиками та збалансований підхід можуть бути ключовими для досягнення успіху в депозит

Зовнішні фактори, такі як макроекономічні умови, рівень інфляції, політика центрального банку та інші, мають значний вплив на формування та реалізацію депозитної політики банківської установи. Розглянемо деякі з них детальніше.

Макроекономічні умови:

– Економічний зріст або занепад: У періоди економічного зростання, банківські установи можуть бути більш схильними до розширення депозитних баз та надання кредитів за вигідними умовами для привернення нових клієнтів. У зворотному випадку, в періоди економічного занепаду, банки можуть зменшити активність залучення депозитів та більш консервативно підходити до розміщення коштів.

– Рівень безробіття: Високий рівень безробіття може призвести до меншої спроможності клієнтів зберігати гроші на депозитних рахунках, що може вплинути на обсяги депозитів та співвідношення між короткостроковими та довгостроковими депозитами.

– Рівень інфляції: Вплив на реальні доходи: Високий рівень інфляції може призвести до зменшення реальних доходів від депозитів, що може зробити їх менш привабливими для клієнтів. Як результат, банки можуть бути змушені адаптувати свої ставки відсотка та інші умови депозитних продуктів.

– Стратегія захисту від інфляції: Деякі банки можуть надавати спеціальні депозитні продукти або інвестиційні можливості, спрямовані на захист від впливу інфляції, що може включати індексовані депозити або інвестиції в цінні папери з фіксованим доходом.

Політика центрального банку:

– Ставки рефінансування: Зміни у ставках рефінансування, що встановлюються центральним банком, можуть впливати на ставки відсотка на депозити. Зазвичай зі збільшенням ставок рефінансування банки можуть підвищувати ставки на депозити, а зі зниженням - знижувати.

– Монетарна політика: Монетарні заходи центрального банку, такі як кількісне політика пом'якшення або стимулювання, також можуть впливати на ліквідність у банківській системі та загальну динаміку депозитів.

Зовнішні фактори, такі як макроекономічні умови, рівень інфляції та політика центрального банку, мають значний вплив на депозитну політику банківської установи. Розуміння цих факторів дозволяє банкам адаптувати

свою стратегію залучення та управління депозитами для забезпечення стійкості та ефективності їхньої діяльності.

1.2 Класифікація банківських депозитів

Банківські депозити є одним із основних інструментів фінансової системи, які забезпечують збереження та нагромадження фінансових ресурсів.

Банківський вклад або депозит – це кошти, які вкладник передає банку для безпечного зберігання та отримання пасивного доходу, за умови, що на розміщену суму банк нараховує відсотки [17].

Класифікація цих депозитів важлива для розуміння їх ролі та впливу на фінансову стабільність та економічний розвиток.

За строками депозити поділяють на:

- поточні або депозити до запитання;
- строкові.

Відповідно до наукової термінології, термін «поточний депозит» це тип банківських рахунків, які дозволяють клієнтам здійснювати регулярні операції зі зняття та внесення коштів без обмежень за рахунок доступу до рахунку через чеки, банківські карти або електронні засоби.

Основні характеристики поточних депозитів включають безстроковість, доступність до коштів та використання чеків та банківських карт.

Поточні депозити забезпечують ліквідність банків, за рахунок того, що кошти на поточних рахунках можуть бути доступні в будь-який момент, банки використовують їх для забезпечення своєї ліквідності та здійснення платежів.

Строковий депозит, в свою чергу, це тип банківських рахунків, при яких клієнт зобов'язується зберігати свої кошти на певний період часу за фіксованою процентною ставкою. Основні характеристики строкових депозитів включають:

– Фіксована процентна ставка: Клієнт укладає договір з банком на певний строк за фіксованою процентною ставкою, яка залишається незмінною протягом усього періоду депозиту.

– Обмеження на зняття коштів: Зазвичай, власник депозиту не може зняти кошти до закінчення строку без втрати частини або всієї накопиченої відсоткової вигоди.

– Різні терміни депозитування: Строкові депозити можуть мати різні терміни дії, від кількох місяців до кількох років, залежно від умов договору між клієнтом та банком.

Строкові депозити є значимим інструментом для клієнтів та банків у збереженні та нагромадженні фінансових ресурсів. Їх фіксована процентна ставка та обмеження на зняття коштів забезпечують стабільність та надійність як для вкладників, так і для банків.

Строкові депозити окремо класифікуються за строками. Так, науковці виділяють:

- ультрастрокові (на дуже короткий проміжок часу, як овернайт);
- короткострокові (до року);
- довгострокові (понад один рік) [22].

Залежно від користувачів, депозити поділяють на:

- депозити інших банків;
- депозити фізичних осіб;
- депозити юридичних осіб [22];
- депозити за рахунок бюджетних коштів.

За ознакою резидентності:

- депозити резидентів;
- депозити нерезидентів.

За економічним змістом виділяють:

- активні депозити;
- пасивні депозити.

Перші характеризують тимчасово вільні грошові кошти банківської установи, які розміщені комерційним банком на депозитних рахунках інших кредитних організацій або в Національному Банку України.

Кошти, розміщені на активних депозитах, не тільки зберігаються, але й використовуються для інвестиційних операцій з метою збільшення їх вартості. Банк або інша фінансова установа активно управляє цими коштами, розміщуючи їх у різноманітні активи, такі як акції, облігації, фондові індекси тощо. Хоча активні депозити можуть мати вищий ризик порівняно з традиційними депозитами, вони також можуть приносити вищий рівень доходу через інвестування в прибуткові фінансові інструменти. В залежності від конкретних умов договору, активні депозити можуть мати обмеження щодо ліквідності, оскільки вони можуть бути інвестовані в активи, які не можна легко конвертувати в готівку. Для банків активні депозити є інструментом для диверсифікації їхніх інвестиційних портфелів, що дозволяє розподілити ризики між різними активами.

Пасивні депозити це тип банківських депозитів, який характеризується тим, що банк просто приймає кошти від клієнтів для їх збереження та управління, не активно використовуючи ці кошти для інвестиційних або фінансових операцій.

Якщо активні депозити приносять банку дохід, то пасивні депозити стають джерелом витрат для банку, оскільки він зобов'язаний виплачувати відсотки їх власникам.

За способом виникнення депозити поділяються на:

- первинні;
- похідні.

Первинні депозити характеризуються тим, що кошти, розміщені на них, надходять безпосередньо від власників, які здійснюють власноручні внески на свої рахунки у банку.

Залежно від методу нарахування відсотків, депозити можна поділити на дві основні категорії:

– Фіксовані депозити: На цих депозитах відсотки нараховуються за фіксованою процентною ставкою, яка заздалегідь визначена угодою між банком і власником депозиту. Відсотки можуть нараховуватися щомісяця або щорічно, але ставка залишається незмінною протягом усього строку депозиту.

– Змінні депозити: На цих депозитах відсотки можуть змінюватися в залежності від ринкових умов або внутрішньої політики банку. Процентна ставка може підвищуватися або знижуватися протягом терміну дії депозиту відповідно до змін на фінансовому ринку або рішень банку.

Для нарахування відсотків за депозитними рахунками можуть використовуватися різні формули, зазвичай залежно від умов договору між банком і клієнтом.

Розглянемо дві основні формули розрахунку відсотків за депозитами:

Прості відсотки [16]:

$$I = P \times r \times t \quad (1.1)$$

де I – сума відсотків;

P – початкова сума депозиту;

r – процентна ставка (у десятковому відсотковому виразі);

t – час (у роках).

Складні відсотки [16]:

$$A = P * (1 + r/n) ^ (nt) \quad (1.2)$$

де A - кінцева сума після нарахування відсотків;

P - початкова сума депозиту;

r - річна процентна ставка (у десятковому відсотковому виразі);

n - кількість разів нарахування відсотків на рік;

t - час (у роках).

Необхідно зазначити, що відсотки за депозитами можуть нараховуватися:

- раз на місяць;
- раз на квартал;
- раз на рік;

- авансом.

Клієнтам важливо розуміти рівень ліквідності депозитних продуктів, що вказує на доступність і легкість отримання грошових коштів з депозитних рахунків. Цей аспект визначається як наявність вільного доступу до коштів, так і його ступінь. У банківській практиці депозити поділяються на дві категорії відповідно до рівня ліквідності: депозити з низьким рівнем ліквідності (які можна відразу ж зняти) та депозити з високим рівнем ліквідності (які мають обмеження щодо зняття, наприклад, строкові депозити).

За формою вилучення коштів депозити можна поділити на дві основні категорії:

- депозити до запитання або вільні депозити (ці депозити дозволяють клієнтам вилучати гроші з депозитного рахунку без обмежень або з обмеженими умовами. Гроші можуть бути доступні в будь-який час за бажанням клієнта. Такі депозити зазвичай не мають строку дії, і вони надають клієнтам максимальну ліквідність).

- строкові депозити (ці депозити мають фіксований строк дії, протягом якого гроші зберігаються на депозитному рахунку. Клієнти зазвичай не можуть вилучити гроші до закінчення строку дії депозиту без втрати частини або всієї суми процентів. У залежності від умов договору строк може бути короткостроковим (наприклад, 3, 6 або 12 місяців) або довгостроковим (наприклад, 2, 5 або більше років)).

До основних обмежень, які можуть бути встановлені у депозитному договорі, відносяться:

- обмеження щодо зняття коштів (депозитний договір може встановлювати обмеження щодо частоти та суми зняття коштів з депозитного рахунку. Наприклад, може бути встановлено обмеження на кількість операцій зняття коштів протягом певного періоду часу або максимальну суму коштів, яку клієнт може зняти за один раз).

- обмеження строку дії (депозитний договір може визначати фіксований строк дії депозиту, після закінчення якого клієнт може зняти

кошти без втрати процентів. Зазвичай такі обмеження стосуються строкових депозитів).

- обмеження на внесення та вилучення коштів (депозитний договір може містити обмеження на мінімальну або максимальну суму коштів, яку клієнт може внести або вилучити з депозитного рахунку).

- штрафні санкції за преждевременно зняття (у випадку зняття коштів з депозитного рахунку до закінчення строку дії депозиту, можуть застосовуватися штрафні санкції. Ці штрафи можуть бути у вигляді втрати частини або всієї суми процентів).

- обмеження щодо доступу (депозитний договір може містити обмеження щодо доступу до депозитного рахунку, наприклад, вимогу письмового запиту на вилучення коштів або потребу особистої присутності клієнта в банківському відділенні).

В Україні існує можливість відкриття депозитного рахунку як в гривні, так і в іноземній валюті. Перелік доступних валют для депозитних рахунків може відрізнятись у кожному банку. Зазвичай банківські установи пропонують депозити у таких валютах, як американський долар, євро або швейцарський франк, але можливі інші валютні опції в залежності від політики кожного конкретного банку.

Залежно від мети вкладення коштів, депозити, які найчастіше оформлюються на довгостроковий період, можна класифікувати на такі категорії:

- Накопичувальні депозити: Ці депозити призначені для збереження грошових коштів на тривалий термін з метою нагромадження великої суми для майбутніх цілей, таких як покупка житла, навчання дітей або пенсійне забезпечення.

- Пенсійні депозити: Ці депозити спрямовані на забезпечення додаткового доходу під час пенсійного віку. Клієнти розміщують кошти на депозиті заздалегідь з метою накопичення пенсійного капіталу.

- Депозити на освіту: Ця категорія депозитів призначена для накопичення коштів на освіту дітей або власну підготовку до навчання за

кордоном. Гроші розміщуються на депозиті заздалегідь для забезпечення витрат на освітні програми в майбутньому.

– Інвестиційні депозити: Ці депозити використовуються для інвестування коштів на тривалий термін з метою отримання високого рівня доходності. Гроші можуть бути розміщені у різноманітних інвестиційних інструментах, таких як акції, облігації, нерухомість тощо.

Деякі депозитні продукти можуть мати певні пільги або переваги, які роблять їх привабливішими для клієнтів, тоді як інші можуть бути лише стандартними депозитами без будь-яких спеціальних умов.

При класифікації депозитів важливо враховувати зарубіжну практику, оскільки це дозволяє виявити кращі підходи та практики, що вже успішно використовуються у світі. Зарубіжна практика може слугувати джерелом ідей та концепцій для вдосконалення банківської системи, в тому числі й у сфері депозитних продуктів.

У банківських установах Європи та Азії існує чотири основних типи депозитних рахунків, які зображені на рис. 1.3

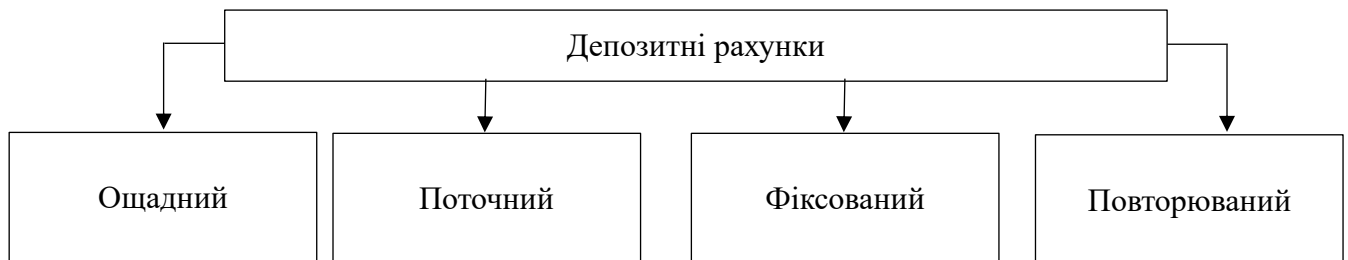

Рис. 1.3 Депозитні рахунки в банківських установах Європи та Азії

Джерело: розроблено автором на основі [15]

Ощадні рахунки представляють собою засіб накопичення грошей, де клієнти можуть зберігати свої заощадження та отримувати відсотки за збереження грошей на рахунку.

Поточний рахунок – це вид банківського рахунку, призначений для здійснення щоденних фінансових операцій, таких як оплати чеками, перекази, зняття готівки, оплати по картках тощо. На відміну від ощадних рахунків, на поточних рахунках не нараховуються великі відсотки, але вони забезпечують більшу гнучкість і доступність для використання грошей.

Фіксований депозитний рахунок – це вид депозиту, при якому клієнт згоджується зберігати свої кошти на рахунку протягом фіксованого періоду часу за фіксованою процентною ставкою. Умови депозиту, включаючи строк і процентну ставку, встановлюються на початку угоди і залишаються незмінними до закінчення строку дії депозиту.

Повторюваний депозит – це форма депозиту, де клієнт регулярно вносить грошові внески на свій рахунок за певним графіком, зазвичай щомісячно або щоквартально. Цей тип депозиту дозволяє клієнтам систематично накопичувати гроші та отримувати відсотки за них, при цьому забезпечуючи стабільність та послідовність в процесі накопичення.

Отже, були розглянуті основні методи класифікації депозитів банківських установ. Для банку важливо представляти повний спектр депозитних продуктів. Однак самі депозити визначаються потребою установи в додаткових фінансових ресурсах.

1.3 Огляд теоретичних підходів проведення депозитної політики банками

Депозитна політика є важливою складовою функцій банківської системи. Основними теоретичними засадами депозитної політики є здатність банків до прийняття та залучення депозитів від клієнтів, регулювання відсоткових ставок на депозити, керування ліквідністю та забезпечення безпеки вкладів.

Визначення депозитної політики полягає в стратегічному підході банку до прийняття та управління депозитами, що включає в себе встановлення відсоткових ставок на депозити, залежно від різних факторів, таких як ринкові умови, конкуренція з іншими банками, потреби в капіталі тощо.

Роль депозитної політики для банківської установи полягає у забезпеченні стабільності та прибутковості. Це означає, що банк має привертати депозити, щоб мати достатню ліквідність для надання кредитів та інших фінансових послуг. При цьому важливо забезпечити баланс між залученням депозитів та виданням кредитів, щоб уникнути ризику недостатньої ліквідності або надмірної ризикованості.

Взаємозв'язок депозитної політики з монетарною та фінансовою політикою полягає в їх взаємодоповненні та співробітництві.

Монетарна політика – комплекс заходів щодо регулювання грошової сфери задля досягнення заздалегідь визначених суспільних цілей, які здійснює держава через центральний банк [19].

Фінансова політика – це сукупність державних заходів по стабілізації фінансових ресурсів, їх розподілу та використанню для здійснення державою своїх функцій [20].

Наприклад, центральний банк може впливати на ринкову ліквідність шляхом встановлення ключової процентної ставки, яка впливає на відсоткові ставки банків на депозити. Депозитна політика також може впливати на грошовий обіг у країні, що має важливе значення для монетарної політики. Крім того, ефективне управління депозитами може зменшити ризики для фінансової стабільності, такі як банкрутство банків або фінансові кризи. Таким чином, взаємодія між цими політиками є ключовою для забезпечення ефективного функціонування банківської системи та фінансової стабільності в цілому.

Відобразимо основні методи привертання депозитів на рис.1.4

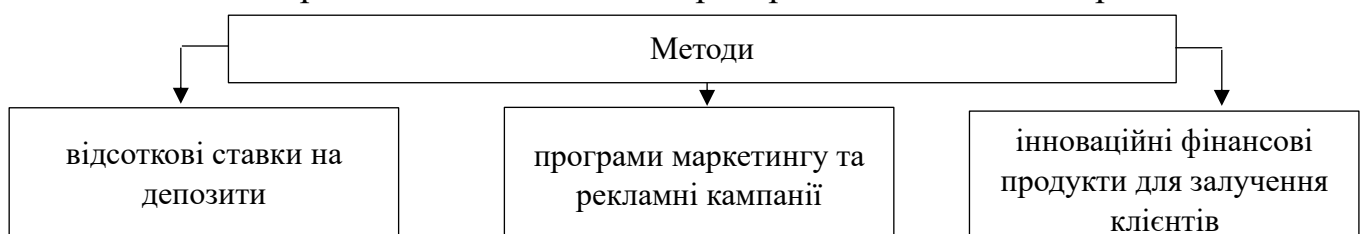

Рис. 1.4 Основні методи привертання депозитів

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Одним з найпоширеніших методів привертання депозитів є встановлення конкурентоспроможних відсоткових ставок на депозити. Банки пропонують різні умови та терміни депозитів з відповідними відсотковими ставками, залежно від потреб клієнтів та ринкових умов.

Відсоткові ставки на депозити можуть бути фіксованими або змінними, а також можуть залежати від суми та строку депозиту. Банки зазвичай пропонують привабливі відсоткові ставки для депозитів на довгий термін або великі суми.

Ефективне маркетингове планування та рекламні кампанії можуть значно збільшити свідомість про продукти та послуги банку серед потенційних клієнтів.

Банки використовують різні канали комунікації, такі як телебачення, радіо, Інтернет, соціальні мережі, пряма пошта та рекламні брошури, щоб привернути увагу клієнтів до своїх депозитних продуктів.

Програми лояльності та реферальні програми також можуть стимулювати існуючих клієнтів рекомендувати банк своїм знайомим.

Банки постійно розробляють нові та інноваційні фінансові продукти, щоб привернути увагу клієнтів та залучити їхні депозити.

Наприклад, це може бути розвиток онлайн-банкінгу з широким спектром послуг, мобільних додатків для зручного управління фінансами, програми заощаджень з автоматичними перекладами коштів на депозитний рахунок тощо. Крім того, банки можуть пропонувати спеціальні умови для депозитів, пов'язаних з іншими продуктами, такими як кредитні карти або іпотечні кредити, щоб стимулювати клієнтів до відкриття депозитних рахунків. Ці методи можуть використовуватися окремо або в поєднанні з метою привернення депозитів та розширення клієнтської бази банку. Ключовою умовою успішного застосування цих методів є розуміння потреб

та очікувань цільової аудиторії та вчасна реакція на зміни на ринку та конкурентному середовищі.

Управління депозитами є ключовим аспектом діяльності будь-якого банку. На рис. 1.5 розглянемо стратегії, які використовуються для управління депозитами:

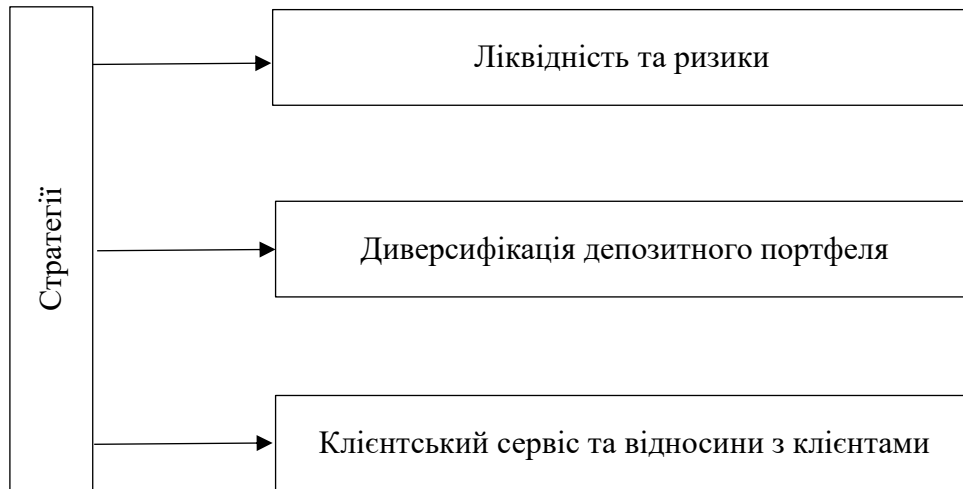

Рис. 1.5 Стратегії управління депозитами

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Банки повинні забезпечити достатній рівень ліквідності, тобто здатність швидко обмінювати активи на готівку для виплати зобов'язань перед депозитаріями та іншими кредиторами. Управління ліквідністю включає в себе аналіз поточного та прогнозованого попиту на гроші, а також наявність ліквідних активів для покриття цього попиту. Банки розвивають стратегії управління ліквідністю, щоб мінімізувати ризики недостатньої ліквідності. Одними з інструментів управління ризиками є регулярні стрес-тести, аналіз сценаріїв та диверсифікація портфеля активів.

Банки прагнуть збалансувати свій депозитний портфель за рахунок різноманітності джерел депозитів. Це може включати залучення депозитів різних типів, таких як звичайні зберігальні рахунки, термінові депозити, вклади з фіксованим строком тощо. Диверсифікація депозитного портфеля допомагає зменшити ризики, пов'язані зі змінами в ринкових умовах та змінами у поведінці клієнтів.

Збереження добрих відносин з клієнтами є важливим елементом управління депозитами. Банки повинні надавати високий рівень сервісу та виконувати зобов'язання перед своїми клієнтами. Важливо створювати персоналізовані підходи до обслуговування клієнтів, враховуючи їхні потреби та уподобання. Банки можуть розвивати програми лояльності, надавати спеціальні умови для постійних клієнтів та надавати інші переваги для збереження та залучення нових депозитів. Ці стратегії дозволяють банкам ефективно управляти своїми депозитними ресурсами, зменшуючи ризики та забезпечуючи стабільність та прибутковість. Важливою є постійна аналітика та оновлення стратегій відповідно до змін в економічному середовищі та потребах клієнтів.

Взаємозв'язок депозитної політики з монетарною та фінансовою політикою є важливим аспектом функціонування фінансової системи кожної країни.

Центральний банк відіграє важливу роль у встановленні ключових параметрів депозитної політики. Він може визначати базову процентну ставку, за якою комерційні банки можуть позичати гроші від центрального банку або один від одного.

Зміни в цій базовій процентній ставці можуть впливати на відсоткові ставки, які комерційні банки встановлюють на свої депозитні продукти. Наприклад, підвищення базової ставки центрального банку може призвести до збільшення відсоткових ставок на депозити у комерційних банках, а зниження - навпаки.

Крім того, центральний банк може встановлювати різні правила та обмеження для депозитів комерційних банків з метою забезпечення стабільності фінансової системи та захисту інтересів депозитаріїв.

Депозитна політика має прямий вплив на грошовий обіг у країні через регулювання ліквідності банківської системи. Високі відсоткові ставки на депозити можуть призвести до збільшення відсотків заощаджень, що знижує кількість грошей у обігу, тоді як низькі ставки можуть стимулювати витрати та кредитування, що призводить до збільшення грошового обігу.

Контролюючи депозитну політику, центральний банк може впливати на рівень інфляції в країні. Високі відсоткові ставки можуть спричинити збільшення вартості кредитів та зменшення витрат, що може призвести до зниження загального попиту та інфляційних тисків. Навпаки, низькі відсоткові ставки можуть спричинити зростання витрат та кредитування, що може призвести до збільшення інфляції.

Отже, депозитна політика, монетарна політика та фінансова політика взаємопов'язані і впливають одна на одну. Ефективне координація цих політичних інструментів дозволяє забезпечити стабільність фінансової системи та макроекономічної ситуації в цілому.

Розглянемо практичні аспекти депозитної політики, які включають аналіз досвіду, кейс-студії та прогнозування розвитку депозитного ринку в Україні:

- Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду: Для розвитку ефективної депозитної політики в Україні важливо вивчити досвід інших країн, які мають розвинену банківську систему. Наприклад, можна вивчити моделі депозитних продуктів, методи привертання та управління депозитами, а також стратегії регулювання депозитного ринку.

- Кейс-студії провідних банків щодо їхньої депозитної політики: Аналіз кейс-студій провідних банків дозволяє вивчити конкретні практичні приклади успішної депозитної політики та визначити ключові чинники їх успіху. Дослідження може включати вивчення відмінностей у стратегіях привертання депозитів, управління ліквідністю та ризиками, а також підходів до залучення та збереження клієнтів.

- Прогнозування та перспективи розвитку депозитного ринку в Україні: Оцінка поточного стану та аналіз тенденцій розвитку депозитного ринку в Україні допомагає прогнозувати його подальший розвиток. Це може включати вивчення динаміки змін у відсоткових ставках на депозити, обсягів депозитів у банках, структури депозитного портфеля, а також впливу законодавчих та регуляторних змін на ринок.

Важливо розглянути потенційні перешкоди для розвитку депозитного ринку в Україні та знайти шляхи їх подолання, щоб забезпечити стале зростання депозитних ресурсів у банках.

Ці аспекти є важливими для формування ефективної стратегії депозитної політики в Україні, яка враховує як місцеві, так і міжнародні тенденції та найкращі практики в галузі банківського сектору. Аналіз досвіду та прогнозування розвитку депозитного ринку допоможе банкам залучати та управляти депозитами ефективно, сприяючи стабільності та розвитку фінансової системи України.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ

УСТАНОВИ (НА ПРИКЛАДІ АТ «ОТП БАНК»)

2.1 Загальна характеристика АТ «ОТП Банк» та основні показники його фінансово-господарської діяльності.

АТ «ОТП Банк» є одним з найбільших українських банків з 100%-им іноземним капіталом, визнаним лідером фінансового сектору країни. Він

виступає ядром фінансової групи, яка об'єднує інші українські компанії ОТП: ТОВ «ОТП Капітал» (управління активами) та ТОВ «ОТП Лізинг». Ці компанії успішно функціонують у своїх сферах, посідаючи лідируючі позиції.

Банк налічує понад 1 мільйон активних клієнтів, 600 відділень по всій Україні. АТ «ОТП Банк» пропонує широкий спектр банківських продуктів та послуг для фізичних та юридичних осіб, а також активно використовує сучасні технології для покращення якості обслуговування клієнтів. Також організація має амбітні плани на майбутнє, прагне до подальшого розширення своєї частки на українському ринку та зміцнення своїх позицій як одного з найнадійніших та інноваційних банків країни.

Місія банку полягає у допомозі клієнтам знайти правильне фінансове рішення з паралельним наданням зручного обслуговування та корисних сервісів. Банк має стабільну клієнтську базу, яка має постійну тенденцію до збільшення як завдяки юридичним, так і фізичним особам.

Стратегічним завданням АТ «ОТП Банк» є розвиток сучасного ринку банківських послуг. Основним активом Банку є довіра клієнтів та їхня готовність до довгострокової співпраці. Побудова довгострокових та взаємовигідних відносин із клієнтами є запорукою успішної роботи банку та визначає базові засади клієнтської політики установи:

- 1) Оперативність та висока якість обслуговування;
- 2) Гнучкий підхід до обслуговування клієнтів у повній відповідності до їх індивідуальних інтересів, запитів та можливостей.

Цінності АТ «ОТП Банк» – багатоаспектні. Велику увагу організація приділяє як формуванню довгострокового успіху, за допомогою «створення» висококваліфікованих кадрів, а також надає різноманітні можливості підвищення кваліфікації співробітників, мотивації, відданості цінностям організації та соціальної захищеності. Розглянемо головні цінності банку:

1. Думаємо, як підприємці – постійно розвиваємось і шукаємо нові ідеї, перевіряємо їх; готові на продумані ризики; протистоїмо бездіяльності та безкарності.

2. Постійно розвиваємось – розвиваємося самі та допомагаємо колегам; завжди відкриті новому та готові змінюватися; допомагаємо розвиватися клієнтам, пропонуємо їм наш досвід та знання.

3. Цінуємо клієнта – за клієнта відповідає кожен співробітник; чуємо, допомагаємо, намагаємося зрозуміти клієнта; завжди орієнтовані на довгострокові відносини.

4. Працюємо в команді. Команда – це не тільки підрозділ, але й весь банк; допомагаємо один одному для досягнення більших результатів; ставимося до колег із повагою.

5. Діємо, як лідери – беремо відповідальність і знаходимо вихід із складних ситуацій; досягаємо поставленої мети, не застосовуємо байдужості.

Установою пропонуються такі послуги: грошові перекази, депозити, фінансування населення, іпотечне та авто кредитування, міжнародні перекази, платіжні картки, касові послуги та інкасація, обмін іноземних валют, операцій з цінними паперами та дорогоцінними металами, фінансування підприємств малого та середнього бізнесу, корпоративне кредитування і консалтингові послуги, операції на міжнародних ринках і багато іншого. Банком здійснюється споживче, комерційне й інвестиційне кредитування. Також, АТ «ОТП Банк» здійснює функції агента стосовно цільового розміщення коштів державного бюджету, кредитних ресурсів інших банківських установ або корпорацій.

Банк прагне виявляти проблеми на ранніх стадіях та докладає всіх зусиль для взаємовигідного вирішення проблем із заборгованістю у клієнтів. Послуги банку щодо надання коштів фізичним особам та залучення коштів фізичних осіб носять головним чином грошовий та комерційний характер. Кредитні процедури Банку включають в себе наступне:

1. Розмежування повноважень з розгляду проєктів між структурними підрозділами Банку;
2. Класифікацію кредитів за галузями економіки, цілями проєктів, термінами дії, видами кредиту, об'єктами кредитування;
3. Порядок подачі заявки на кредит;

4. Порядок розгляду заявки на кредит;
5. Порядок затвердження/відхилення проєктів;
6. Порядок узгодження кредитної документації;
7. Відповідальність працівників при проведенні експертизи, підготовки документів та видачі кредитів;
8. Порядок формування кредитного досьє позичальника;
9. Порядок видачі кредиту;
10. Порядок пролонгації кредиту;
11. Порядок зміни ставки винагороди (інтересу);
12. Моніторинг кредиту.

В АТ «ОТП Банк» застосовуються такі методи управління кредитними ризиками:

- 1) запобігання ризику через оцінку потенційних ризиків до проведення операції;
- 2) планування рівня кредитного ризику через оцінку рівня очікуваних втрат;
- 3) обмеження кредитного ризику шляхом встановлення лімітів;
- 4) структурування угод;
- 5) управління забезпеченням угод;
- 6) застосування системи повноважень прийняття рішень;
- 7) моніторинг та контроль рівня кредитного ризику.

АТ «ОТП Банк» створено єдину систему внутрішніх рейтингів, в основі якої лежать економіко-математичні моделі оцінки ймовірності дефолту контрагентів та угод. Моделі періодично переглядаються на підставі накопичених статистичних даних.

Таким чином, було розглянуто характеристику АТ «ОТП Банк».

Для більш детального ознайомлення з результатами комерційної діяльності даної кредитної установи варто оцінити основні показники фінансового стану підприємства.

Управління активами та пасивами в АТ «ОТП Банк» являє собою єдиний скоординований процес управління всім балансом банку, а не його

окремими частинами. Отриманий прибуток є результатом проведеної АТ «ОТП Банк» політики щодо активних і пасивних операцій, принципів, покладеними в її основу. Основними принципами проведення активних операцій є:

- розумний консерватизм, заснований на оптимальному поєднанні ліквідності та прибутковості;
- обачність, що припускає вивчення перспектив розвитку ринку, своєчасну ініціалізацію ризиків та вжиття заходів щодо їх мінімізації;
- ретельний аналіз доцільності проведення операцій;
- використання сучасних технологій.

Перераховані принципи, сформульовані в рамках поставлених цілей і завдань, які банком завдань, визначає призначення кожного виду операцій, здійснюваних банком.

Управління активними операціями комерційного банку полягає у встановленні балансу в АТ «ОТП Банк» між залученням (формуванням джерел) та можливістю розміщення фінансових ресурсів з урахуванням їхньої структури.

Ресурси банку відбиваються у пасивах балансу. У пасиві балансу комерційного банку відображаються джерела власних та залучених коштів. Це пояснюється тим, що від обсягу та структури пасивів більшою мірою залежить те, на яких умовах, у яких формах та напрямках будуть використано банківські ресурси. Іншими словами, обсяг та структура пасивних операцій формують обсяг та структуру активних операцій.

Використання залученого капіталу АТ «ОТП Банк» дозволяє розширити масштаб бізнесу, і навіть забезпечити ефективне використання власного капіталу. Слід зазначити, що зобов'язання банку зазвичай поділяють на позиковий та залучений капітал. У такому разі під позиковим капіталом мається на увазі частина зобов'язань банку, сформована за рахунок міжбанківських кредитів, а також кредитів НБУ та випущених боргових зобов'язань. Характерною рисою позикового капіталу є його запозичення для

певних цілей і певний термін, тоді як залучений капітал може бути затребуваний будь-якої миті.

Керівництво АТ «ОТП Банк» використовує цінові та нецінові методи для залучення коштів для формування бази депозитних ресурсів. Водночас з урахуванням місця банку на ринку, його загальної стратегії та типу депозитної політики перевага надається тій чи іншій групі методів. Зауважимо, що у

вітчизняній практиці спостерігається тенденція, за якою можна стверджувати, що використання цінових методів управління залученням коштів притаманне більшості великих банків. Банки із невеликими активами поряд із залученням цін також звертають увагу на нецінові методи залучення депозитних ресурсів.

У табл. 2.1 відобразимо аналіз показників фінансового стану підприємства за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.1

Аналіз діяльності АТ «ОТП Банк» за 2021-2023 рр.

Показник	2020	2021	2022	Зміна (+,-) 2022 р. до 2021 р.		Зміна (+,-) 2023 р. до 2022 р.	
				Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %	Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Грошові кошти та їх еквіваленти	38701 63	4 749 260	10 827 171	879 097	22,71	6 077 911	127,96
Кредити та аванси банкам	91293 91	21 720 592	21 491 993	12 591 201	137,92	(229 599)	(1,05)
Кредити та аванси клієнтам	40460 458	29 892	24 861	(10 567 558)	(26,12)	(5 031 001)	(16,83)

		900	899				
Інвестиції в цінні папери	14 627 919	3285 2589	43360 299	18 224 670	124,59	10 507 710	31,98
Загальна сума активів	69819 444	9100 5538	10204 3482	21 186 094	30,34	11 037 944	12,13
Кошти банків	1 225	231	15211	(994)	(81,14)	14 980	6 484
Кошти клієнтів	57064 997	7773 6460	81855 086	20 671 463	36,22	4 118 626	5,29
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	149 689	119 500	26830 09	(30 189)	(20,17)	2 563 509	2 145,2
Інші фінансові зобов'язання	11062 76	1070 480	11620 01	(35 796)	(3,23)	91 521	8,55
Загальна сума зобов'язань	58759 063	7937 4870	86224 461	20 615 807	35,09	6 849 591	8,62
Нерозподілений прибуток	31753 20	3772 426	74847 33	597 106	18,8	3 712 307	98,41
Загальна сума власного капіталу	11060 381	1163 0668	15819 021	570 287	5,16	4 188 353	36,01

Джерело: складено на основі фінансової звітності

Аналізуючи показник грошові кошти та їх еквіваленти ми бачимо, що за досліджуваний період відбулося його стрімке зростання. За 2021-2022 рр. він зріс на 22,71 %, а у 2023 р. вже на 127,96%. Щодо кредитів та авансів банкам, то даному показнику була характерна не стабільна динаміка. Після значного зростання у 2022 р. на 137, 92%, що, ймовірно, свідчило про активну кредитну політику банку та його прагнення до збільшення частки на ринку міжбанківського кредитування, вже у 2023 р. відбувся незначний спад, який становив 1,05%. Показник кредитів та авансів клієнтам щорічно знижувався. Спершу на 26,12 % у 2022 р., а потім на 16,83% у наступному періоді. Це має прямий зв'язок з впливом повномасштабної війни на платоспроможність клієнтів. Інвестиції в цінні папери збільшились на 124,59% за 2021-2022 рр. В наступному періоді інвестиції в цінні папери збільшились на 31,98%. Це може бути пов'язано з пошуком банком нових інвестиційних можливостей та прагненням до диверсифікації портфеля активів.

Загальна сума активів банку за 2022 р. зросла на 30,34% порівняно з 2021 р. В наступному періоді показник зріс ще на 12,13%. Це свідчить про динамічний розвиток банку та його активне нарощення ресурсів. На рис. 2.1 нами відображено структуру активів АТ «ОТП Банк» за 2023 р.

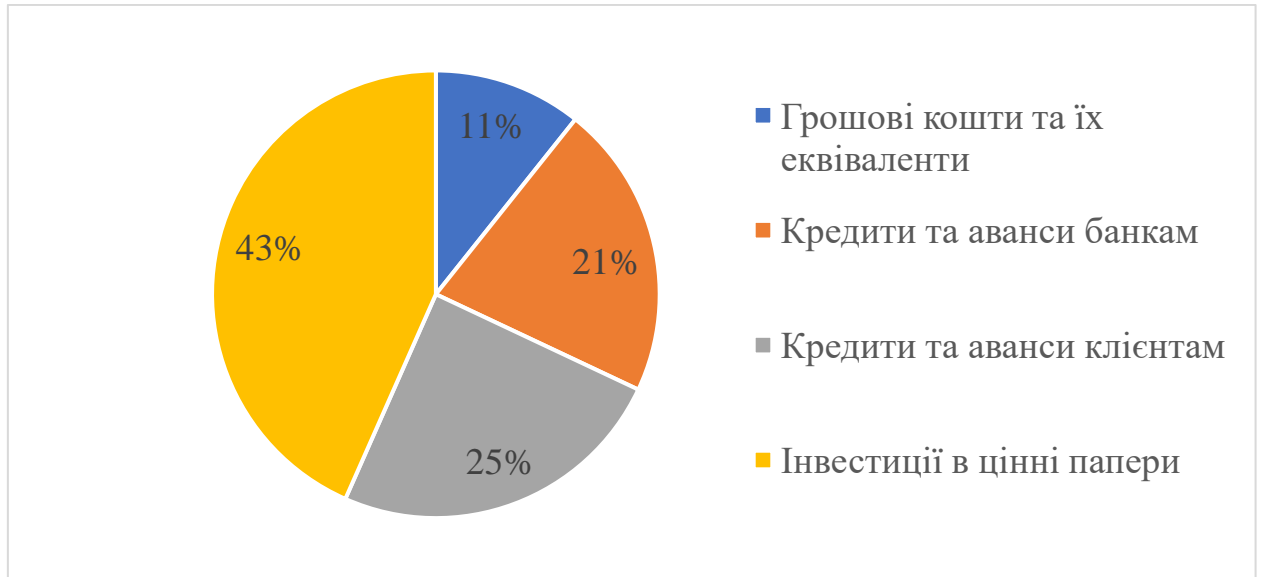

Рис. 2.1 Структура активів АТ «ОТП Банк» за 2023 р.

Джерело: складено на основі фінансової звітності

З діаграми можемо зробити висновок, що найбільша частка в структурі активів належить показнику інвестиції в цінні папери, а саме 42,9%. Потім йде показник кредити та аванси клієнтам, частка якого в загальній структурі становить 24,36%, що свідчить про активну кредитну діяльність банку. Трохи меншим є показник кредити та аванси банкам, а саме 21,06 %. Це дає можливість зробити висновок про активну участь банку в міжбанківському кредитуванні та прагнення банку до диверсифікації своїх кредитних портфелів. Найменшу частку в структурі активів займає показник грошові кошти та їх еквіваленти, а саме 10,6%.

Домінуюча частка інвестицій в цінні папери може свідчити про те, що Банк прагне до диверсифікації своїх активів, щоб знизити ризики. При цьому низька частка грошових коштів та їх еквівалентів може свідчити про ефективне управління ліквідністю банку, а також прагнення банку до мінімізації ризиків, пов'язаних з триманням значних сум коштів на кореспондентських рахунках.

Чистий процентний дохід	46412 29	68063 82	8640 659	2 165 153	46,65	1 834 277	26,95
Прибуток (збиток) до оподаткування	33507 31	72641 1	7422 838	(2 624 320)	(78,32)	6 696 427	921,85
Прибуток (збиток)	27451 11	59710 6	3712 307	(2 148 005)	(78,24)	3 115 201	521,7

Джерело: складено на основі фінансової звітності

Як видно з табл. 2.2 бачимо, що чистий процентний дохід за досліджуваний період щорічно зростає. У 2022 р. його приріст становив 46,65%, а у 2023 р. 26,95%. Але початок повномасштабної війни завдав значного впливу на показники прибутку, оскільки чистий прибуток знизився на 78,24% у 2022 р. Проте АТ «ОТП Банк» вже у наступному році вдалося значно покращити свою прибутковість, збільшивши показник у 5 разів.

Це відбулося завдяки тому, що зв'язку з погіршенням економічної ситуації в країні банком реалізовано такі заходи;

- 1) посилено вимоги до умов надання та порядку прийняття рішень про надання та порядок прийняття рішень щодо надання кредитів/кредитних карток;
- 2) припинено кредитування мікробізнесу та малого бізнесу в іноземній валюті;
- 3) запроваджено обмеження на кредитування підприємств найбільш ризикових галузей.

Отже, можна зробити висновок основні показники фінансово-господарської діяльності АТ «ОТП Банк» свідчать про ефективну діяльність установи та її динамічний розвиток навіть попри триваючу в країні війни та кризу в економіці.

2.2 Загальна характеристика депозитної діяльності АТ «ОТП Банк»

АТ «ОТП Банк» пропонує широкий спектр депозитних продуктів для фізичних та юридичних осіб. Банк прагне до залучення коштів на депозитні рахунки як за рахунок конкурентних процентних ставок, так і за рахунок надання додаткових послуг та продуктів своїм клієнтам.

Основними характеристиками депозитної діяльності АТ «ОТП Банк» є:

- широкий спектр депозитних продуктів. АТ «ОТП Банк» пропонує депозити на різні терміни, з різними процентними ставками та умовами зняття коштів;
- конкурентні процентні ставки на депозити на українському ринку;
- гнучкі умови розміщення коштів. Оскільки клієнти можуть розміщувати кошти на депозитні рахунки в будь-який час, а також поповнювати та знімати кошти протягом строку дії депозиту.

АТ «ОТП Банк» пропонує депозити на різні терміни, з різними процентними ставками та умовами зняття коштів, сюди входять:

- депозити до запитання, які дозволяють клієнту знімати кошти з рахунку в будь-який час без втрати процентів;
- строкові депозити, що розміщуються на певний термін, зазвичай від 1 місяця до 5 років. Процентна ставка за строковими депозитами зазвичай вища, ніж за депозитами до запитання;
- спеціальні депозитні пропозиції з підвищеними процентними ставками або додатковими бонусами;
- ексклюзивні депозитні програми для VIP-клієнтів з більш високими процентними ставками та персональним обслуговуванням.

Крім того, банк пропонує депозити з можливістю капіталізації процентів, а також депозити з прив'язкою до курсу валют.

Наразі серед пропозицій АТ «ОТП Банк» є депозити відображені у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Пропоновані депозити АТ «ОТП Банк» станом на 2023 р.

Назва	Сутність	Ставка	Строк	Сума
-------	----------	--------	-------	------

Депозит «Online»	Депозит у застосунку OTP Bank UA з максимальною ставкою до 11,09% річних у гривні! Без відвідування відділення, швидко та на власних умовах.	4,99-11,09% (річних)	1-24 міс.	від 100 UAH
Депозит «Преміальний»	Надійний депозит від OTP Bank! Преміальні ставки та преміальне обслуговування	6,25-10,5% (річних)	3, 4, 6 або 12 міс.	від 30 000 UAH
Депозит «Строковий»	Що більший строк, то більша ставка!	4-11,09% UAH / 0,01%-1,5% USD / 0,01%-1% EUR	1-24 міс.	від 100 UAH / 50 USD / 50 EUR
Депозит «Ощадний»	Це справжній надійний гаманець, який зберігається у європейському банку, тільки кошти ще й примножуються! Поповнюйте свій вклад та знімайте кошти у будь-який момент.	3% UAH / 0,01% USD/EUR	безстроковий	від 100 UAH / 10 USD / 10 EUR
Депозит «Абсолютна перевага»	Зручне отримання пенсій чи соціальних виплат, надійне збереження коштів, вигідне примноження статків!	10-11% (річних)	3 або 6 міс.	від 2 000-500 000 UAH
Депозит «Готівковий»	Для тих хто має вільну готівку і бажає її надійно зберегти Розмістіть вклад у касі банку, отримайте вигідну річну ставку.	10%	12 міс. строк	від 500 000 UAH
Депозит «Валютний»	Можливість конвертувати гривню в долари США за пільговим курсом – офіційним курсом НБУ на дату здійснення операції. Розміщення безготівкової валюти на депозиті.	0,01% (річних)	6 міс. строк	від 100 000 USD
Депозит «На дитину»	Подаруйте дитині на повноліття її стартовий капітал. Збережіть кошти надійно, отримуйте проценти щорічно.	0,01% (річних)	до настання повноліття дитини	20 USD / 20 EUR

Джерело: складено на основі [17]

Отже, як ми бачимо з табл. 2.3 АТ «ОТП Банк» пропонує різноманітні депозити для різних груп клієнтів, які можуть вкласти свої гроші на зручний термін. При цьому Банк пропонує різні процентні ставки. При цьому рівень процентної ставки залежить від:

- терміну депозиту, бо чим довший термін депозиту, тим вища процентна ставка;
- суми депозиту – чим більша сума депозиту, тим вища процентна ставка;

- валюти депозиту – процентні ставки на депозити в іноземній валюті зазвичай вищі, ніж на депозити в гривні;
- поточних умов на ринку. Іноді Банк може змінювати процентні ставки на депозити в залежності від макроекономічної ситуації та конкурентного середовища.

Клієнти можуть ознайомитися з актуальними процентними ставками на депозити на веб-сайті банку або у його відділеннях. Нами було порівняно процентні ставки за банківськими вкладами згідно різних умов та відображено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Процентні ставки АТ «ОТП Банк» за різними банківськими
вкладами станом на 2023 р.**

Вид вкладу	Строк (днів)	Процентна ставка	Мінімальна сума вкладу
Строковий банківський вклад з виплатою процентів в кінці строку	30-62	4-4.99%	100 грн / UAH при розміщенні в ОТП Bank UA 2000 грн / UAH
	93-179	8-11.09%	
	180-185	8-11.09%	
	186-365	5.5-11.09%	
	367-730	5.75-6.75%	
Строковий банківський вклад з щомісячною виплатою процентів або капіталізацією	30-62	4.99%	100 грн / UAH при розміщенні в ОТП Bank UA 2000 грн / UAH
	93-179	7.5-11.09%	
	180-185	9.5-11.09%	
	186-365	5-11.09%	
	367-730	5.25-6.25%	
Строковий банківський вклад з виплатою процентів в кінці строку без можливості пролонгації	30-35	4/4.25%	2000 грн / UAH
Строковий банківський вклад з щомісячною виплатою процентів або капіталізацією без можливості пролонгації «Абсолютна перевага»	0-95	10%	2000 грн / UAH
	180-185	11%	
Ощадний банківський вклад з щомісячною виплатою процентів «Зручні гроші +»	безстроковий	3.75%	300 грн / UAH
Ощадний банківський вклад з щомісячною виплатою процентів «Доступні гроші»	безстроковий	3.75%	100 грн / UAH
Строковий банківський вклад на дитину до настання повноліття	до повноліття	-	-
Строковий банківський вклад «Преміальний»	3 місяці	9-10%	30 000 грн / UAH
	6 місяців	10.5%	
	12 місяців	6.25%	
Строковий банківський вклад з виплатою процентів в кінці строку	12 місяців	10%	500 000 грн / UAH

без можливості пролонгації «Готівковий»			
---	--	--	--

Джерело: складено на основі [17]

З табл. 2.4 можна зробити висновок, що АТ «ОТП Банк» пропонує клієнтам гнучкі умови розміщення коштів на депозитні рахунки, оскільки:

- мінімальна сума депозиту становить від 100 грн;
- максимальна сума депозиту не обмежена;
- кошти на депозитний рахунок можна розмістити готівкою, через касу банку, переказом з іншого рахунку або за допомогою картки;
- банк пропонує депозити в гривні, доларах США, євро та інших валютах.

Клієнти можуть ознайомитися з умовами розміщення коштів на депозитні рахунки на веб-сайті банку або у його відділеннях.

Також АТ «ОТП Банк» пропонує клієнтам, які розміщують кошти на депозитні рахунки, додаткові послуги та продукти:

- Інтернет-банкінг, який дозволяє клієнтам управляти своїми депозитними рахунками онлайн;
- мобільний банкінг, який дозволяє клієнтам управляти своїми депозитними рахунками за допомогою мобільного телефону;
- сейфові комірки, що дозволяють клієнтам зберігати цінні речі в сейфі банку;
- консультації з фінансових питань. Фахівці АТ «ОТП Банк» можуть надати клієнтам консультації з фінансових питань, включаючи питання розміщення коштів на депозитні рахунки.

Пропонуючи клієнтам додаткові послуги та продукти, АТ «ОТП Банк» прагне зробити депозитні продукти більш привабливими та зручними для клієнтів.

Отже, можна виділити такі переваги депозитної діяльності АТ «ОТП Банк»: банк пропонує депозити на різні терміни, з різними процентними ставками та умовами зняття коштів; банк пропонує клієнтам гнучкі умови

розміщення коштів на депозитні рахунки. банк пропонує клієнтам, які розміщують кошти на депозитні рахунки, додаткові послуги та продукти.

2.3 Структура депозитного портфеля АТ «ОТП Банк»

АТ «ОТП Банк» пропонує широкий спектр депозитних продуктів, які відповідають потребам різних категорій клієнтів. Це дозволяє банку диверсифікувати депозитний портфель та знизити ризики.

Нами було проаналізовано структуру депозитного портфеля АТ «ОТП Банк» за 2019-2023 рр. та відображено її на рис. 2.2.

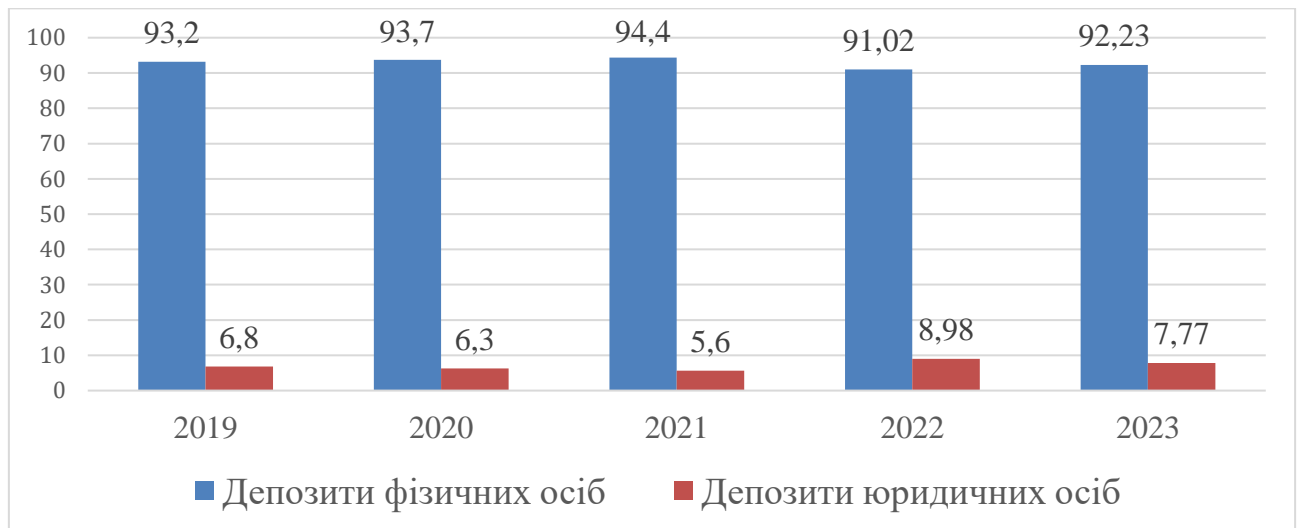

Рис. 2.2 Структура депозитного портфеля АТ «ОТП Банк» за 2019-2023 рр.

Джерело: складено на основі фінансової звітності

Бачимо, що у депозитному портфелі АТ «ОТП Банк» превалюють депозити фізичних осіб, які складають понад 90% від загальної кількості. Проте фінансова установа за розглянутий період залучала й юридичних осіб, адже депозити даної категорії мають тенденцію до зростання, хоча й не стійкого.

Також, нами було проаналізовано структуру депозитів за строком вкладення, яка відображена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Структура депозитів АТ «ОТП Банк» за строком вкладення станом на 2023 р.

Тип депозиту	Сума, тис. грн.	Частка, %
Депозити до запитання	23124567	25,02
Депозити строком до 1 року	34214897	37,02

Продовження табл. 2.5

Депозити строком від 1 до 3 років	25314987	27,53
Депозити строком понад 3 роки	9658052	10,46

Джерело: складено на основі [17]

Як видно з таблиці, найбільшу частку в структурі депозитних зобов'язань АТ «ОТП Банк» станом на 31.12.2023 року займають депозити строком до 1 року (37,02%). Це свідчить про те, що клієнти банку надають перевагу короткостроковим депозитам, які є більш гнучкими та дозволяють їм швидше отримати доступ до своїх коштів.

Депозити строком від 1 до 3 років становлять 27,53% депозитних зобов'язань банку, а депозити строком понад 3 роки – 10,46%. Це свідчить про те, що клієнти банку також розміщують кошти на депозитні рахунки на більш тривалі терміни, очікуючи отримати більш високу процентну ставку.

Важливо зазначити, що структура депозитного портфеля банку може змінюватися з часом під впливом різних факторів, таких як макроекономічна ситуація, конкурентне середовище, маркетингова діяльність банку, тощо.

Для більш детального аналізу структури депозитного портфеля АТ «ОТП Банк» розглянемо її по типах депозитів за 2021-2023 рр. у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка депозитів АТ «ОТП Банк» за строком вкладення за 2021-2023 рр., тис.грн

Тип депозиту	2021	2022	2023	Зміна (+,-) 2022 р. до 2021 р.		Зміна (+,-) 2023 р. до 2022 р.	
				Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %	Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %
Депозити до запитання	20 124 567	22 124 567	23 124 567	2 000 000	9,9	1 000 000	4,5
Депозити	28	32	34	4 000 000	14,2	2 000 000	6,2

строком до 1 року	214 897	214 897	214 897				
Депозити строком від 1 до 3 років	22 314 987	24 314 987	25 314 987	2 000 000	9	1 000 000	4,1
Депозити строком понад 3 роки	7 658 052	8 658 052	9 658 052	1 000 000	13,1	1 000 000	12

Джерело: складено на основі [17]

Як ми бачимо з табл. 2.6 у 2021 р. сума депозитів до запитання становила 20 124 567 тис. грн., у 2022 році – 22 124 567 тис. грн., а у 2023 році – 23 124 567 тис. грн. Динаміка депозитів до запитання має пряму залежність від процентної ставки, яку пропонує банк за цими депозитами, а також від очікувань клієнтів щодо макроекономічної ситуації.

Стосовно депозитів до 1 року у 2021 р. їх сума становила 28 214 897 тис. грн., у 2022 р. – 32 214 897 тис. грн., а у 2023 р. – 34 214 897 тис. грн. Фактори, що впливали на динаміку мала пряму залежність від процентної ставки, яку пропонує банк за цими депозитами, а також від потреби клієнтів у збереженні коштів на певний термін.

Також бачимо, що у 2021 р. сума депозитів строком від 1 до 3 років становила 22 314 987 тис. грн., у 2022 р. – 24 314 987 тис. грн., а у 2023 р. – 25 314 987 тис. грн. Сума депозитів строком понад 3 роки у 2021 р. становила 7 658 052 тис. грн., у 2022 р. – 8 658 052 тис. грн., а у 2023 р. - 9 658 052 тис. грн. Фактори, що впливали на цю динаміку: залежність від процентної ставки, яку пропонував банк за цими депозитами, а також від очікувань клієнтів щодо макроекономічної ситуації та інфляції.

Отже, можна зробити висновок, що АТ «ОТП Банк» має диверсифікований депозитний портфель, який відповідає потребам різних категорій клієнтів. Також банк активно використовує маркетингові комунікації для просування своїх депозитних продуктів, що сприяє зростанню депозитних зобов'язань.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ДЕПОЗИТНОЇ

3.1. Заходи, що спрямовані на покращення депозитної діяльності АТ «ОТП Банк»
Депозити населення мають велике значення в ресурсній базі будь-якого комерційного банку, тому, здійснення ефективної депозитної політики банком приєє вилученню прибутків і розвитку загалом, що і є основною метою діяльності комерційного банку.

Як правило, у частині пасивних операцій вибір банку зазвичай обмежений певною групою клієнтури, до якої він прив'язаний набагато сильніше, ніж до позичальників. Обмеженість ресурсів, пов'язана з розвитком банківської конкуренції, веде до тісної прив'язки до певних клієнтів. Якщо коло цих клієнтів вузьке, залежність від нього у банку дуже висока. Тому для зміцнення ресурсної бази будь-якому комерційному банку необхідно постійно вдосконалювати свою депозитну політику, яка має бути спрямована на:

- підвищення привабливості вкладів шляхом збільшення відсоткових ставок;
- розробку системи стимулів, привабливих для потенційних клієнтів;
- рекламування банківських послуг з метою залучення потенційних клієнтів шляхом навіювання довіри до банку, наголошуючи на надійності банку, конкурентні переваги, зручність обслуговування;
- підвищення якості послуг, що надаються;
- удосконалення технологій обслуговування для досягнення максимальної зручності для клієнтів.

Внаслідок проведеного аналізу у другому розділі стосовно АТ «ОТП Банк» було виявлено, що проблем в формуванні власних фінансових ресурсів кредитна організація не має. Активні та пасивні операції АТ «ОТП Банк» мають тенденцію до щорічного зростання. Проте внаслідок економічної кризи, спричиненої повномасштабним воєнним вторгненням необхідно розробити рекомендації для подальшої успішної діяльності установи.

Залучені кошти банків покривають понад 90% всієї потреби у грошових ресурсах реалізації активних операцій, передусім кредитних. Роль їх винятково велика. Мобілізуючи тимчасово вільні кошти юридичних та фізичних осіб на ринку кредитних ресурсів, комерційні банки за їх допомогою задовольняють потребу народного господарства у додаткових оборотних коштах, що сприяють перетворенню грошей у капітал, що

забезпечують потреби населення у споживчому кредиті. Для банку залучення коштів населення у вклади є найважливішим джерелом управління пасивними операціями, оскільки вони є додатковими ресурсами для кредитування, то для фізичних осіб пропонується розробка нового виду депозиту.

Пропозиція полягає у впровадженні до вже існуючих банківських продуктів та послуг, що надаються фізичним особам, абсолютно нового для банку виду депозиту. Відкриття такого депозиту може здійснитися будь-яким клієнтом банку за допомогою наявної основної банківської картки АТ «ОТП Банк».

Як рекомендації щодо вдосконалення діяльності АТ «ОТП Банк» пропонуємо новий вид вкладу «Разом до Перемоги». Це допоможе залучити нових клієнтів та розширити депозитний портфель банку.

Даний вклад може бути відкритий у гривні, а мінімальна сума вкладу становить 2000 грн і відкривається терміном на 3, 6 та 12 місяців, відсоткова ставка залежатиме від обраного тимчасового інтервалу знаходження депозиту у АТ «ОТП Банк». Характеристика вкладу «Разом до Перемоги» представлена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Характеристика вкладу «Разом до Перемоги»

Мінімальна сума внеску	5000 грн
Розмір додаткових щомісячних внесків	від 1000 грн
Термін зберігання	3, 6, 12 місяців
Відсоткова ставка	10,00-13,00% річних

Джерело: складено автором на основі [17]

Зауважимо, що:

- 1) Внесок даного вкладу є поповнюваним, прийом додаткових внесків припиняється за 30 днів до закінчення дії вкладу. Мінімальна сума додаткового внеску повинна становити не менше, ніж 1000 грн;
- 2) Витратні операції не допускаються;

- 3) Виплата відсотків та повернення вкладу здійснюється наприкінці строку вкладу на рахунок банківської картки, з якої було розміщено вклад;
- 4) Внесок не пролонгований;
- 5) Відкрити внесок можна у відділеннях, банкоматах АТ «ОТП Банк» або у мобільному застосунку;
- 6) Достроково закрити вклад можна в офісі банку або через мобільний застосунок;
- 7) Внесок не відкривається на користь третіх осіб.

У випадках, встановлених законодавством, із суми доходів утримується податок на доходи фізичних осіб. При достроковому розірванні договору вкладу може стягуватися комісійна винагорода відповідно до тарифів банку. Якщо валюта вкладу та рахунки не збігаються, здійснюється конвертація у порядку та за курсом банку для здійснення безготівкової купівлі або продажу іноземної валюти, встановленого на дату повернення вкладу та нарахованих відсотків із наступним зарахуванням.

Якщо на момент закінчення терміну розміщення вкладу, зазначений рахунок вкладника закрито, договір вкладу продовжується у відповідній валюті та повернення вкладу плюс нараховані відсотки здійснюється готівковим шляхом (через касу банку), або безготівковим шляхом (на рахунок вкладника, відкритий у банку та зазначений вкладником).

Чим більше клієнтів буде користуватися даним видом депозиту, тим більше вигоди отримає Банк: розширення клієнтської бази, можливість використовувати ці кошти для своїх цілей, що гостро необхідно кредитній установі під час кризи в економіці.

Також, рекомендовано активізувати співпрацю АТ «ОТП Банк» з різними комерційними та бюджетними організаціями, для подальшого укладення з ними проектних договорів, що мають на увазі зарахування заробітної плати співробітникам підприємства на рахунок картки, власники цих карток можуть стати є клієнтами, які відкриватимуть внесок «Разом до Перемоги».

При значній кількості зарплатних проєктів просування вкладу можна буде здійснювати за допомогою випуску пластикових карток з описом переваг відкриття вкладу «Разом до Перемоги».

Для подальшого просування такого виду депозиту АТ «ОТП Банк» необхідно приділяти значну увагу депозитній політиці з точки зору додаткового використання нецінових маркетингових методів. Адже поточна ситуація у банківському секторі вимагає від банків не тільки активно використовувати маркетингові методи для залучення депозитних ресурсів, а й підходити до цього процесу більш виважено.

Таким чином, можна запропонувати звернути увагу насамперед окремі рекламні прийоми. Адже значна конкуренція у банківському секторі вимагає від АТ «ОТП Банк» використання рекламних технологій. Деякі банки вже активно використовують цей метод стимулювання залучення коштів клієнтів, і слід зазначити, що з короткострокових стимулів таке використання є досить ефективним.

Зауважимо, що рекламний депозитний сервіс суттєво відрізняється від інших рекламних повідомлень. Насамперед це пов'язано з особливостями депозитних послуг як об'єкта просування. Проте, враховуючи всі особливості, банківська реклама депозитних продуктів та послуг є ефективним елементом маркетингового комплексу, спрямованого на залучення банківських ресурсів із депозитних джерел.

Використання методів реклами у діяльності банку щодо залучення депозитних ресурсів підвищить лояльність наявних клієнтів, приверне додаткові кошти від нових клієнтів та приверне увагу до депозитних послуг банку для потенційних клієнтів, які можуть звернутися до АТ «ОТП Банк» за потреби. Такими прийомами є: рекламні статті, довгострокові бонусні програми, унікальна торгова пропозиція, розширення аудиторії, великий бренд, нові рекламні засоби, звернення до емоцій, вигідні відсотки тощо.

Для підвищення лояльності клієнтів АТ «ОТП Банк» рекомендовано використовувати довгострокові бонусні програми. Цей метод реклами ефективно працюватиме з депозитними картками, які останнім часом стали

популярними серед банківських депозитних продуктів. За кожне використання депозитної картки у певній торговій мережі клієнт може отримати знижку за наступні покупки. Додаткові привілеї, які надають клієнтам довгострокові бонусні програми, дають змогу збільшити прибуток на одного клієнта та підвищити лояльність наявних клієнтів.

Розвиток взаємовигідних відносин із клієнтами та надання їм максимально зручних умов обслуговування є одним із пріоритетів АТ «ОТП Банк». Тому банку рекомендується використовувати програми лояльності для збереження наявних клієнтів. Такі програми розробляють для збільшення або збереження наявних клієнтів. Розробляючи її треба не забувати такі моменти:

1. Додаткова цінність для клієнта;
2. Націленість на ключових клієнтів – правило «20/80» (20% клієнтів приносять 80% продажу банківських продуктів). Для того, щоб ця програма принесла будь-яку ефективність, необхідно правильно виділити ключових клієнтів;
3. Прибуток банку-організатора;
4. Подарунковий характер.

АТ «ОТП Банк» необхідно впроваджувати програми лояльності для того, щоб підвищити та зберегти вже наявних клієнтів. Щоб розпочати розробку програми лояльності, нам необхідно чітко визначити цілі цієї програми та її цільову аудиторію. Метою цієї програми є:

- створення кола постійних клієнтів (юридичних та фізичних осіб);
- збільшення обсягу залучених коштів від юридичних осіб;
- уникнути можливого коливання кількості клієнтів – юридичних осіб;
- залучення нових клієнтів;
- створення оптимальних умов для найбільш повного задоволення клієнтів;
- поліпшення іміджу банку та підвищення його конкурентної позиції.

Цільова аудиторія нашої програми – це фізичні особи та юридичні особи різних форм власності, які мають вільні кошти, які активно працюють у різних секторах вітчизняної економіки.

Для програми лояльності АТ «ОТП Банк» для покупців пропонуємо налагодити партнерські відносини із продуктовими супермаркетами. Пропонована програма лояльності є системою заохочення покупців, яка передбачає надання знижок при здійсненні покупок у магазинах – учасниках програми.

Розроблена програма лояльності буде називатися «З нами вигідніше» і реалізовуватиметься за допомогою надання певних послуг та операцій, які клієнти отримуватимуть відповідні процентні бонуси чи інші можливості.

Магазин, з яким банк укладає угоду про програму лояльності, повинен відповідати певним критеріям, а саме: цей магазин обслуговувався в банку, повинен мати розвинену мережу філій, магазин повинен мати значну кількість покупців і товарообіг.

Пропонована програма лояльності для клієнта може мати такий вигляд: клієнт має можливість отримати значну (5 – 10%) знижку в магазині, причому також надається можливість надійного зберігання коштів у стабільному банку протягом року. Схематично наведемо зміст запропонованої програми лояльності на рис. 3.1.

Рис. 3.1 Встановлення взаємозв'язків між учасниками програми лояльності «З нами вигідніше»

Джерело: складено автором на основі [17]

У таблиці 3.2 відобразимо інтерес кожного учасника програми лояльності «З нами вигідніше».

Таблиця 3.2

Інтерес кожного учасника програми лояльності «З нами вигідніше»

Інтерес супермаркету	Полягатиме у тому, щоб стабілізувати товарообіг, підвищити лояльність покупців, що забезпечить стійкий потік коштів в умовах військового стану
Інтерес банку	Значні відсотки за розміром депозитів за відносно низькою процентною ставкою у порівнянні з процентними ставками за строковими депозитами.
Інтерес клієнта	Економія коштів та отримання додаткового прибутку у вигляді відсотків.

Джерело: складено автором на основі [17]

Як бачимо з табл. 3.2 ця програма лояльності пропонується для того, щоб задовольнити інтереси клієнта, банку, супермаркету, що є антикризовою ідеєю в умовах військового стану.

Також у рамках програми лояльності пропонується створити інтегрований депозитний продукт, що є інтегрованим картковим рахунком. Його склад відобразимо на рис. 3.2.

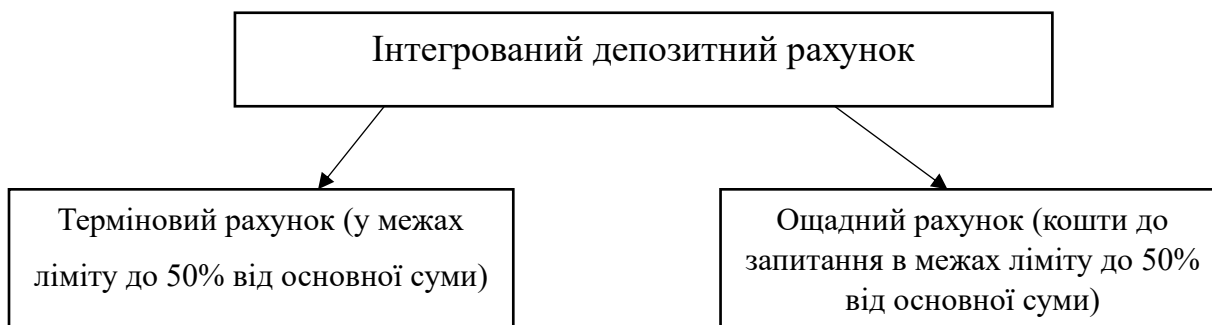

Рис. 3.2 Склад інтегрованого депозитного продукту

Джерело: складено автором на основі [17]

Перевагами пропонованого інтегрованого депозитного продукту є:

- 1) безкоштовне відкриття ощадного рахунку;
- 2) вигідна відсоткова ставка;
- 3) відсутність обмежень на внесення та зняття готівки з ощадного рахунку;
- 4) щомісячне нарахування та процентні платежі;
- 5) на рахунку немає фіксованих періодів внесення грошей.

При вірній рекламі депозитних послуг банк може прив'язати клієнта до себе та своїх продуктів не ціновими перевагами, а емоційним ставленням. Суть у тому, щоб надати рекламованим депозитам емоційне забарвлення, яке змістить на задній план раціональні вигоди.

Для того, щоб підтримати юридичних осіб банк може розробити рекламну кампанію «Дамо кризі бій!», яка буде спрямована на підтримку малого бізнесу, що опинився в кризових умовах. Основною метою кампанії буде залучення нових клієнтів. Для цього АТ «ОТП Банк» може спростити роботу з банківськими операціями та продуктами для бізнесу, понад рекомендації регулятора. Задачами такої рекламної кампанії буде охоплення ЦА на ефективній частоті та збільшення портфеля кредитних карт і кредитів.

Для проведення кампанії рекомендовано обрати широку цільову аудиторію, до якої увійдуть чоловіки та жінки у віці 18-55 років. В свою чергу вікові межі будуть поділені на такі сегменти: 18-24 років, 25-34 років, 35-44 років. Із рекламних засобів пропонується використання контекстної реклами та розсилку дійсним клієнтам банку. Використання реклами стосовно можливості відкриття нового депозиту, програми лояльності та допомоги юридичним особам рекомендоване на протязі одного місяця.

Цілями використання рекламних засобів буде відкриття нового депозиту фізичною особою, участь у програмі лояльності та або оформлення кредитної карти чи взяття кредиту юридичною особою. Саме виходячи з цих цілей, буде визначатися конверсія.

На рис. 3.3 узагальнено описані пропозиції.

Таким чином, використання запропонованих банком рекламних методів у поєднанні з ціновими стимулами для клієнтів допоможе банку залучити ресурси з депозитних джерел.

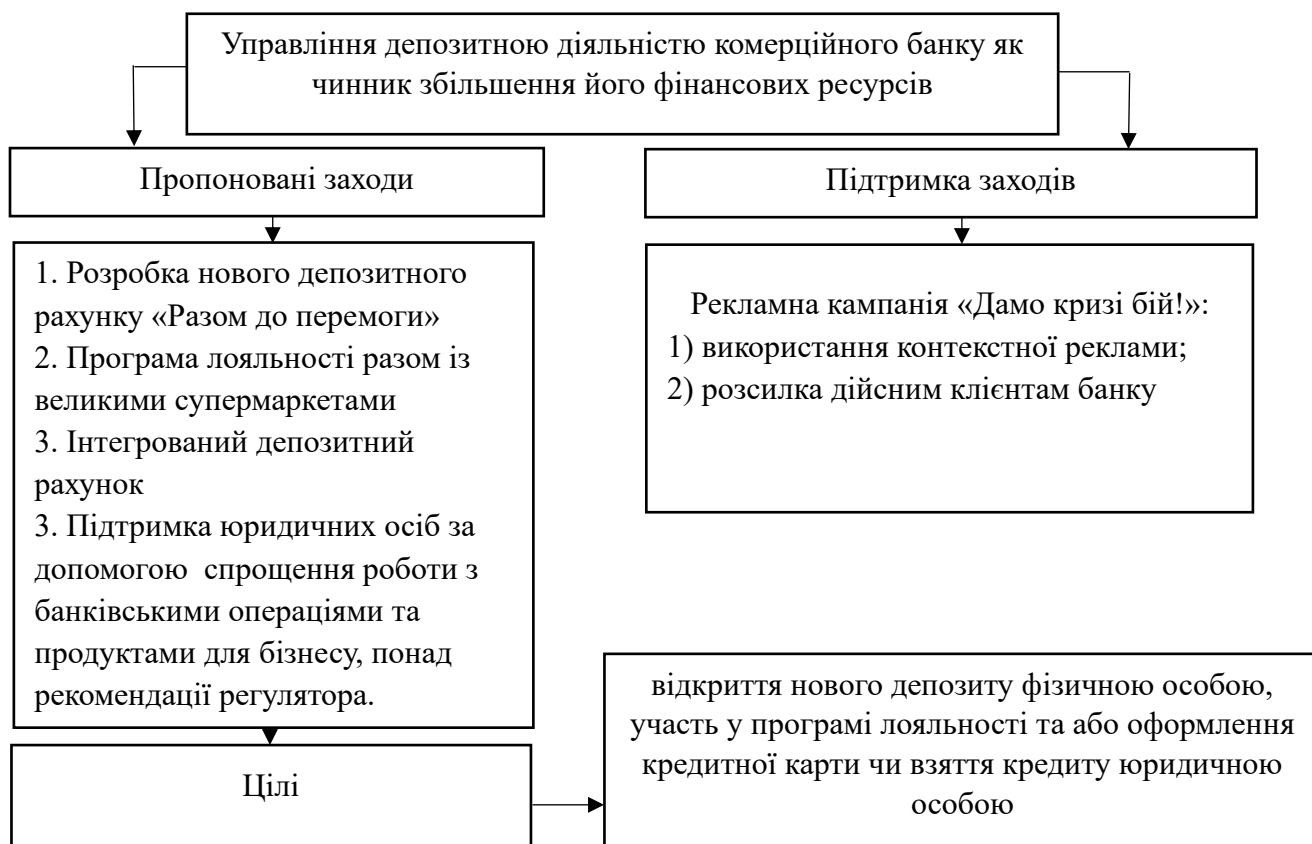

Рис. 3.3 Пропозиції, що було для вдосконалення управління пасивними операціями АТ «ОТП Банк»

Джерело: розроблено автором на основі [23]

Зазначимо, що позиціювання серед населення, як надійного банку відіграватиме важливу роль сьогоднішній ситуації. Більшість банків надають ті самі депозитні продукти та послуги, тому репутація банку та його імідж важливіші для клієнта. У ситуації коли країна знаходиться в умовах військового стану – це майже першочергово. Тому в рекламі доцільно наголосити на надійності банку та його депозитних продуктів.

В результаті впровадження банком запропонованих заходів щодо розвитку банківських продуктів АТ «ОТП Банк» зможе домогтися збільшення розмір депозитного кредитного портфелю, що, у свою чергу, дозволить банку залучити нових цільових клієнтів, підвищити конкурентоспроможність,

поінформувати населення про нові банківські продукти та залучити достатню кількість інвестицій.

Також, з метою підвищення якості управління депозитними ресурсами пропонуємо впровадити у практику АТ «ОТП Банк» індикатори оцінки стабільності депозитного портфеля. Процес визначення стабільності термінового депозиту має базуватися на прогнозуванні ймовірності повного чи часткового вилучення. Ресурсну базу, що складається із залучених коштів юридичних та фізичних осіб, можна умовно поділити як мінімум на дві частини:

- 1) кошти на розрахункових рахунках клієнтів;
- 2) строкові депозити.

Цей поділ продиктований тим, що клієнти розміщують кошти на розрахункових рахунках та в термінові депозити з різними цілями. Так використання розрахункових рахунків клієнтами зумовлено тим, що цей інструмент забезпечує надійний і швидкий доступ до коштів на першу вимогу через різноманітні канали передачі розпоряджень.

Тоді як у формі депозиту гроші розміщуються найчастіше на певний термін та отримання прибутку. З метою отримання максимального прибутку клієнти намагаються не вилучати кошти раніше за встановлений термін. З точки зору банків, кошти на розрахункових рахунках клієнтів є нестабільною частиною ресурсної бази з невизначеним терміном повернення. Тому за цим видом вкладень банк встановлює низький рівень прибутковості, часто рівний нулю.

Найбільшого поширення у формуванні стабільних ресурсів банку набувають термінові депозити. Для банку вони є найкращим видом вкладів, оскільки вони зручніші у банківському плануванні.

Далі розглянемо індикатори оцінки стабільності депозитного портфеля.

1. Ймовірність дострокового вилучення суми депозиту до рівня $P\%$ первісної суми договору PEW – the probability of early withdrawal to the level of P percent)

Залежно від цілей дослідження величина рівня P може бути різною і змінюватись від 0 до 100 відсотків. Так, наприклад, рівень P дорівнює 0% буде свідчити про те, що досліджується ймовірність настання події повного вилучення коштів у рамках депозитного договору, а 100% – відсутність дострокового вилучення коштів до закінчення строку договору. Цей показник розраховується за формулою:

$$PEW = N_p/N \quad (3.1)$$

де N_p – кількість договорів, що належать аналізованій групі, для яких було зафіксовано зменшення суми депозиту до P % первісної суми договору;

N – загальна кількість договорів, що належать групі, що розглядається.

2. Зважена ймовірність дострокового вилучення суми депозиту до рівня P відсотків початкової суми договору ($WPEW$ – weighted probability of early withdrawal to the level of P percent). Правила застосування величини рівня аналогічні попередньому індикатору. Цей показник розраховується за формулою:

$$WPEW = \frac{SIA_p}{SIA} \quad (3.2)$$

де SIA_p (the sum of initial amount) – сума первісних залишків договорів, що належать групі, для яких було зафіксовано зменшення залишку депозиту до P % первісної суми договору;

SIA – сума початкових залишків усіх договорів, що належать групі, що розглядається.

3. Середня кількість днів до першого дострокового вилучення суми депозиту до рівня P відсотків початкової суми договору ($ANDEW$ – the average number of days before early withdrawal to the level of P percent). Правила застосування величини рівня аналогічні попередньому індикатору. Цей показник розраховується за формулою:

$$ANDEW = \frac{\sum (NDEW_p)_i}{N_p} \quad (3.3)$$

де $(NDEW_p)_i$ – кількість днів з дати початку дії договору до факту зменшення суми депозиту до P % початкової суми договору за i -м договором із групи, що розглядається;

N_p – кількість договорів, що належать групі, для яких було зафіксовано зменшення суми депозиту до P % первісної суми договору.

4. Середньозважена кількість днів до першого дострокового вилучення суми депозиту до рівня P відсотків первісної суми договору (WANDEW – weighted average number of days before early withdrawal to the level of P percent). Цей показник розраховується за формулою:

$$WANDEW = \frac{(NDEW_p)i \times IA_i}{\sum IA_i}, \quad (3.4)$$

$(NDEW_p)i$ – кількість днів з дати початку дії договору до факту зменшення суми депозиту до P % початкової суми договору за i -м договором із групи, що розглядається;

IA_i – первісна сума i -го договору, що належить аналізованій групі, в якій було зафіксовано зменшення суми депозиту до P % початкової суми договору.

Зазначимо деякі особливості використання даних індикаторів.

По-перше, для повноти аналізу кожної з виділених груп буде корисно побудувати шкали показників із різними рівнями залишку. Залежно від цілей аналізу дана шкала може бути більш менш деталізованою.

По-друге, пара індикаторів – виважена ймовірність дострокового вилучення суми депозиту (WPEW) та середньозважена кількість днів до першого дострокового вилучення суми депозиту (WANDEW) мають відмінну особливість те, що на їх значення матимуть більшого впливу на договори з великими сумами. Таким чином, дані індикатори будуть корисними для аналізу великих вкладників або груп взаємопов'язаних вкладників.

По-третє, ці показники можуть бути використані при виявленні тенденцій зниження стабільності залишків за строковими депозитами, пов'язаними з початком масового вилучення коштів у періоди сезонних знижень або економічної нестабільності. Так зі збільшенням фактів дострокового вилучення, навіть у неповної сумі, значення вищенаведених показників почнуть змінюватися: збільшиться ймовірність дострокового вилучення разом із зменшенням кількості днів до факту дострокового вилучення. У разі виявлення негативної динаміки, банк заздалегідь може

вжити відповідних ситуацій, що складаються, щоб уникнути виникнення ризику ліквідності. Додатково отримані при аналізі дані можна проектувати на розрахунок нормативних показників безпечного функціонування.

Таким чином, запропоновані індикатори дозволять оцінити терміни залучення термінових депозитів, а також ймовірність та обсяги дострокового вилучення коштів. Практичне застосування запропонованих індикаторів оцінки стабільності залишків за строковими депозитами дозволить банку підвищити ефективність трансформації поточних пасивів, що покращить якість управління депозитним портфелем банку.

3.2 Економічний ефект удосконалення депозитної діяльності від запропонованих рекомендацій

Особливості депозитних послуг істотно впливають на оцінку ефективності рекламних заходів, вкладених у просування. Ми можемо тільки оцінити сукупний ефект, який рекламні технології надають у різних напрямках. Розгалуження ефекту від реклами депозитних послуг відбувається через його неоднорідний вплив на різні групи потенційних та існуючих клієнтів. Деяких вона закликає негайно звернутися до банку за послугою, хтось планує зробити це при можливості, деякі взагалі залишають байдужими.

Тому не можна сказати, що рекомендована рекламна діяльність буде ефективна тільки в тому випадку, якщо вона впливатиме на збільшення обсягу депозитних коштів у короткостроковій перспективі. Якщо реклама зацікавила потенційного клієнта, який вирішив звернутися до банку, коли виникне така необхідність, вона також ефективна. Цей ефект має різну природу:

- він віддалений у часі;
- може вплинути на загальне збільшення депозитних ресурсів банку в довгостроковій перспективі.

На додаток до економічної ефективності, психологічна ефективність також має бути взята до уваги – це зміна лояльності клієнтів, пріоритезація вибору конкретного банку та депозитної послуги у майбутньому.

Усі ці моменти мають враховуватися банком під час проведення маркетингових заходів, вкладених у залучення депозитних ресурсів.

Контроль впровадження та оцінка ефективності контекстної реклами буде одним із найважливіших етапів визначення економічного ефекту від запропонованих завдань. На основі отриманих в результаті аналізу даних банк прийматиме подальші рішення та будуватиме подальші стратегії.

У такий спосіб можна виявляти позитивний ефект від контекстної реклами та робити висновок про те, як вона працює.

У рекламних кампаніях на Google Ads банку необхідно буде звернути увагу на такі показники:

1) CPC (ціна кліка). Це вартість залучення одного відвідувача до сайту. Неважливо, оформив він депозит, почав користуватися програмою лояльності чи ні, CPC означає ту суму грошей, яку АТ «ОТП Банк» заплатить за перехід.

Цей KPI в контекстній рекламі є одним з основних, тому що плата за рекламу здійснюється саме за кліки. Він призначається рекламодавцем, але залежить від великої кількості факторів:

- від рівня конкуренції;
- частотності запиту;
- якості оголошення;
- географії показів; часу.

Проте кожен рекламодавець прагне зниження цього KPI, щоб отримувати цільові візити за мінімальною ціною.

2) Конверсії. Один із головних показників для визначення ефективності. Всі сайти потребують не просто відвідування, а конверсії – виконання цільових дій.

Конверсія вимірюється у відсотках і показує частку відвідувачів, які здійснили необхідну, передбачену рекламною кампанією дію, а саме

оформлення депозита чи картки з програмою лояльності АТ «ОТП Банк». Конверсія вимірюється для кожного окремого ключа, що дозволяє визначити доцільність показів по кожному з них.

3) Ціна конверсії. Цей КРІ контекстної реклами дозволяє визначити вартість отримання ліда (або ціну мети). Тобто, скільки АТ «ОТП Банк» платить за виконання однієї цільової дії.

$$\text{Ціна конверсії} = \text{витрати} / \text{кількість конверсій}. \quad (3.5)$$

Даний показник завжди розраховується в середньому для кожного оголошення. На основі порівняння отриманого значення та бюджету рекламної кампанії, можна зробити висновки про ефективність і доцільність роботи рекламного оголошення.

4) CTR (Click-Through Rate, коефіцієнт клікабельності) – це показник клікабельності рекламних оголошень, що відображає відсоткове співвідношення кількості переходів по рекламі до загальної кількості показів на сторінці. Розраховується за такою формулою:

$$\text{CTR} = \text{покази} / \text{кліки} * 100. \quad (3.6)$$

5) ROI (Return of Investment) – це коефіцієнт окупності інвестицій. Він дозволяє зрозуміти, яка віддача буде отримано АТ «ОТП Банк» з кожної вкладеної гривні.

$$\text{ROI} = (\text{доходи} / \text{витрати}) * 100. \quad (3.7)$$

Для отримання додаткового прибутку, отриманого завдяки вкладенням у рекламу, необхідна присутність механізмів і методів, що дозволяють встановити зв'язок між рекламними витратами і згенерованим результатом.

Контекстна реклама з оплатою у підсумку вимірює проміжні показники продуктивності інвестицій: кількість переходів на сайт АТ «ОТП Банк», кількість дзвінків до банківських відділень, кількість користувачів, які прочитали рекламне оголошення.

6) Поведінкові чинники. Останній КРІ контекстної реклами – це фактори поведінки. Їх, як і конверсії, можна знайти у звітах в Google Analytics. Лічильники, підключені на сайті, фіксують такі показники:

- час, проведений на сайті;

- глибину переглядів (кількість сторінок);
- відсоток відмов тощо.

Усі ці показники дозволяють зрозуміти, наскільки якісну аудиторію приваблює оголошення розроблене під час рекламної кампанії.

Після запуску контекстної реклами про депозити для фізичних осіб, програму лояльності та спрощення умов для юридичних осіб в АТ «ОТП Банк» проведено контроль та визначено, що:

1. Загальна кількість показів рекламного оголошення склала 9980 користувачів.

2. Загальна відвідуваність сайту (кліки) – під час запуску становила 1504 переходи

Для більш точного аналізу було сформовано звіт у Google Analytics за джерелом трафіку, де можна побачити основні джерела (рис. 3.4).

Рис. 3.4 Джерело трафіку за місяць проведення рекламної кампанії стосовно нових депозитів АТ «ОТП Банк»

Джерело: розроблено автором на основі [21]

Основна частка переходів була із реклами і становила 47,2%, далі йдуть переходи з пошукових систем (органічна видача та становила 35%).

Глибина перегляду під час рекламної кампанії становила становить 4,8 – це говорить про те, що один користувач в середньому переглянув майже 5 сторінок на сайті.

Час на сайті склав 4:53 – це говорить про те, що користувач у середньому на сайті АТ «ОТП Банк» проводив 5 хвилин. Також, було проаналізовано вік користувачів та типи пристроїв (рис. 3.5 та рис. 3.6).

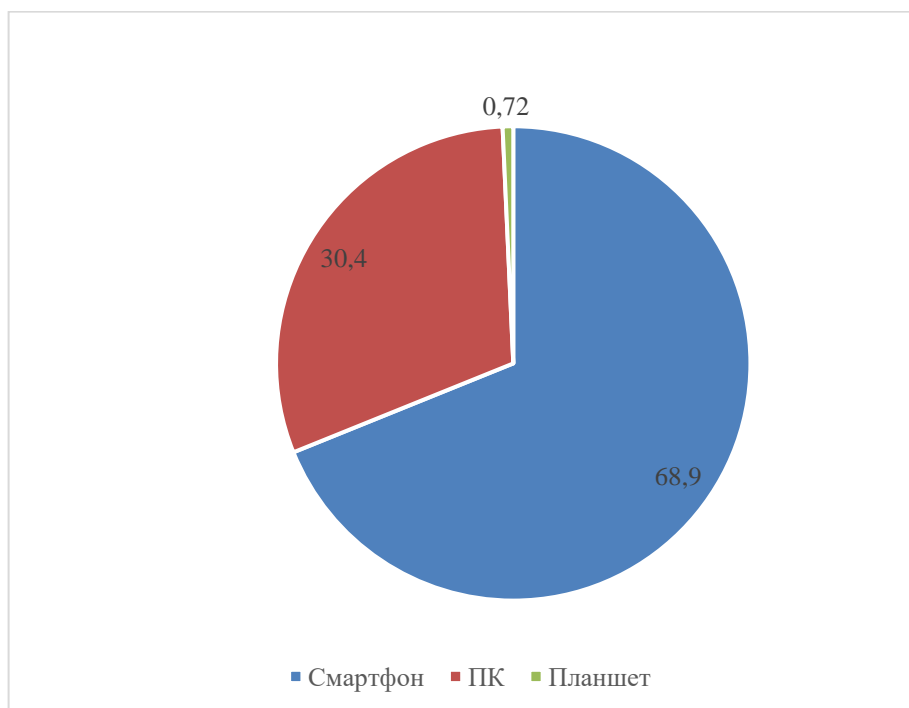

Рис. 3.5 Звіт за типом пристроїв з яких заходили на сайт АТ «ОТП Банк» за місяць проведення рекламної кампанії

Джерело: розроблено автором на основі [21]

За типом пристроїв лідирували смартфони, становивши 68,9%, а за віком лідирував інтервал від 25-34 і становить 36,5%.

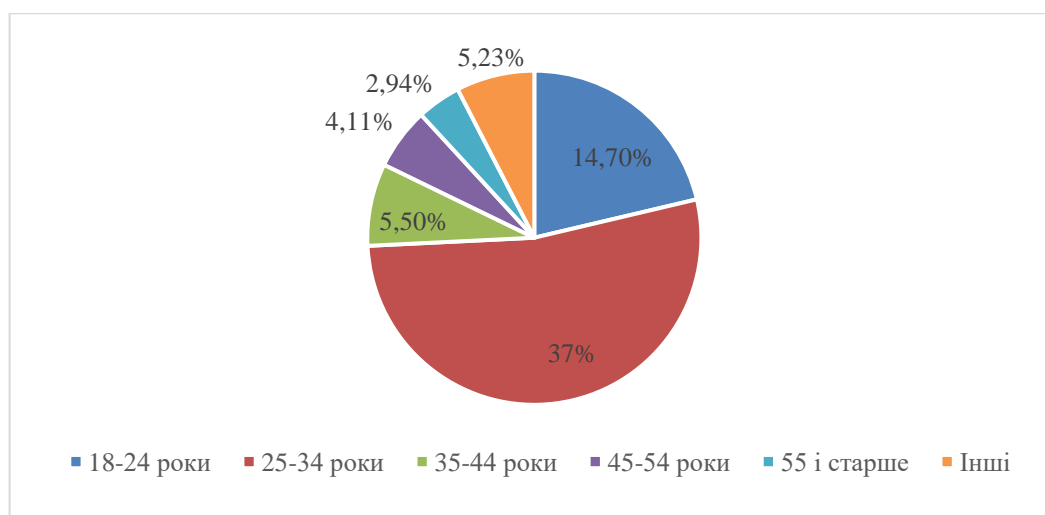

Рис. 3.6 Звіт відвідувачів віком які заходили на сайт АТ «ОТП Банк» за місяць проведення рекламної кампанії

Джерело: розроблено автором на основі [21]

Результати за один місяць роботи контекстної реклами представлені у табл. 3.2

Таблиця 3.2

Результати роботи контекстної реклами для нових депозитів АТ «ОТП Банк»

Показник	Результат
показів реклами	9980
переходів з реклами	1504
витрачено	19 150, 5 тис. грн
дохід	67 218, 3 тис. грн
конверсії	143 (36–клік за номером телефону; 107 – успіх оплати)
ціна конверсії	133,5 грн
ціна кліка	12,7
CTR	15,07
ROI	251%

Джерело: розроблено автором на основі [21]

Рекламна компанія показала дуже добрі результати, це визначається: ціною кліка – у пошуку в середньому ціна кліка у банківській галузі складає 20-30 грн, під час даної рекламної кампанії ціна за клік становила нас 12,7 грн; CTR – це відношення кількості кліків до показів, виражене у відсотках.

Для пошукової реклами нормальною вважається клікабельність від 5 до 10%. У нас CTR складає 15,07%. Це підтверджує ефективність вибору рекламного засобу.

Аналіз фінансових показників також передбачає збільшення коштів юридичних осіб у банку, що, своєю чергою, призведе до збільшення відсоткових витрат, вартості резервування коштів тощо. Але, якщо кошти успішно будуть розміщені в активних операціях, це вплине на чистий прибуток. Спрощеними показниками виміру ефективності програми лояльності є:

- простота умов програми для клієнтів;
- дружнє ставлення до клієнтів;
- довіра клієнтів до банку та його банківських послуг;
- прозорість бонусів та методи їх нарахування.

Використовуючи ці показники, керівництво банку зможе переконати клієнтів, що програми лояльності працюють відповідно до плану, а ставлення до АТ «ОТП Банк» до клієнтів на кращому рівні.

В результаті впровадження банком запропонованих заходів щодо розвитку банківських продуктів АТ «ОТП Банк» зможе домогтися збільшення розмір депозитного кредитного портфелю, що, у свою чергу, дозволить банку залучити нових цільових клієнтів, підвищити конкурентоспроможність, поінформувати населення про нові банківські продукти та залучити достатню кількість інвестицій.

Також, з метою підвищення якості управління депозитними ресурсами пропонуємо впровадити у практику АТ «ОТП Банк» індикатори оцінки стабільності депозитного портфеля. Процес визначення стабільності термінового депозиту має базуватися на прогнозуванні ймовірності повного чи часткового вилучення.

ВИСНОВКИ

Дана кваліфікаційна робота була присвячена аналізу депозитної діяльності банку. На основі дослідження, проведеного в роботі, було:

1. Розглянуто економічну сутність та принципи депозитної політики банківської установи. Проведене дослідження теоретичних аспектів депозитної політики банківської установи показало, що це складний і багатогранний процес, який включає набір стратегій, правил та процедур. Депозитна політика визначає, як банк буде залучати, управляти та використовувати депозитні кошти клієнтів, включаючи ставки відсотка, умови залучення, стратегії ризик-менеджменту та ліквідності, а також методи утримання та залучення клієнтів.

Розуміння основних принципів депозитної політики дозволяє банкам ефективно управляти своїми ресурсами, забезпечуючи стабільність та фінансову ефективність.

2. Досліджено класифікацію банківських депозитів. Розглянуто класифікацію депозитів за різними критеріями, такими як строки, користувачі, резидентність, економічний зміст, спосіб виникнення, методи нарахування відсотків, рівень ліквідності, форма вилучення коштів, наявність обмежень, валюта та мета вкладення коштів.

Досліджено, що в зарубіжній практиці, зокрема в банках Європи та Азії, існують інші підходи до класифікації депозитів, що включають ощадні рахунки, поточні рахунки, фіксовані депозити та повторювані депозити.

Таким чином, розуміння різноманітних класифікацій депозитів дозволяє банкам ефективно управляти фінансовими ресурсами, забезпечувати стабільність і задовольняти потреби клієнтів у різних фінансових інструментах.

3. Розглянуто підходи проведення депозитної політики банками. Дослідження особливостей депозитної політики показало що, вона полягає у стратегічному підході до прийняття та управління депозитами, враховуючи ринкові умови, конкуренцію, потреби в капіталі тощо. Ця політика має

вирішальне значення для забезпечення банками достатньої ліквідності для надання кредитів та інших фінансових послуг.

Взаємозв'язок депозитної політики з монетарною та фінансовою політикою полягає у їх взаємодоповненні та співробітництві. Ця взаємодія допомагає регулювати грошовий обіг у країні, впливаючи на рівень інфляції та забезпечуючи фінансову стабільність.

Практичні аспекти депозитної політики, такі як аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду, кейс-студії провідних банків та прогнозування розвитку депозитного ринку в Україні, є важливими для розробки ефективних стратегій. Вивчення міжнародного досвіду та місцевих тенденцій допоможе банкам залучати та управляти депозитами, сприяючи розвитку фінансової системи України.

4. Досліджено АТ "ОТП Банк" та основні показники його фінансово-господарської діяльності. Банк демонструє високий рівень професіоналізму та інноваційний підхід до надання послуг. Його цінності, такі як підприємницький дух, постійний розвиток і клієнтоорієнтованість, визначають його успіх. Завдяки широкому спектру послуг для фізичних та юридичних осіб, банк володіє стабільною клієнтською базою та має потенціал для подальшого розширення. А стратегічна спрямованість на довгострокові відносини з клієнтами, активне використання сучасних технологій та управління кредитними ризиками додають банку конкурентних переваг у сфері фінансових послуг. Основні показники фінансово-господарської діяльності АТ «ОТП Банк» свідчать про ефективну діяльність установи та її динамічний розвиток навіть попри триваючу в країні війни та кризу в економіці.

5. Здійснено аналіз депозитної діяльності АТ «ОТП Банк». Після дослідження депозитної діяльності АТ «ОТП Банк», виділено такі переваги: банк пропонує депозити на різні терміни, з різними процентними ставками та умовами зняття коштів; банк пропонує клієнтам гнучкі умови розміщення коштів на депозитні рахунки; банк пропонує клієнтам, які розміщують кошти на депозитні рахунки, додаткові послуги та продукти.

6. Здійснено аналіз структури депозитного портфеля АТ «ОТП Банк». Після дослідження визначено, що він є диверсифікований та відповідає потребам різних категорій клієнтів. Також банк активно використовує маркетингові комунікації для просування своїх депозитних продуктів, що сприяє зростанню депозитних зобов'язань.

7. Виявлено заходи покращення депозитної діяльності АТ «ОТП Банк». Як рекомендації щодо вдосконалення діяльності АТ «ОТП Банк» пропонуємо новий вид вкладу «Разом до Перемоги». Це допоможе залучити нових клієнтів та розширити депозитний портфель банку. Адже поточна ситуація у банківському секторі вимагає від банків не тільки активно використовувати маркетингові методи для залучення депозитних ресурсів, а й підходити до цього процесу більш виважено.

Таким чином, можна запропонувати звернути увагу насамперед окремі рекламні прийоми. Адже значна конкуренція у банківському секторі вимагає від АТ «ОТП Банк» використання рекламних технологій. Деякі банки вже активно використовують цей метод стимулювання залучення коштів клієнтів, і слід зазначити, що з короткострокових стимулів таке використання є досить ефективним.

8. Досліджено економічний ефект від запропонованих рекомендацій. Результати аналізу рекламної кампанії АТ «ОТП Банк» показали значні досягнення, зокрема, високу ефективність контекстної реклами за такими показниками як ціна кліка, CTR та ROI. Це свідчить про правильний вибір рекламних стратегій. Важливо також відзначити позитивний вплив на відвідуваність сайту, де основна частка трафіку була забезпечена рекламою.

Загалом, запропоновані заходи сприятимуть збільшенню депозитного та кредитного портфеля, залученню нових клієнтів, підвищенню конкурентоспроможності банку та інформованості населення про нові банківські продукти, що в свою чергу, забезпечить зростання інвестицій та прибутків банку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стечишин Т.Б., Малахова О.Л. Банківська справа. навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 403 с.
2. Качур Ю.О., Татяніна С.М. Методи залучення банками депозитних ресурсів. УДФСУ, 2019. № 35. С. 419–426.
3. Степаненко О.І. Властивості грошових потоків та ризику їх впливу на фінансову стабільність підприємства. КНЕУ, 2024. № 197. С. 94–106.
4. Сабліна Н. В. Фінансовий контролінг: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 161 с.
5. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О. Банківська система. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
6. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія / О. В. Дзюблюк, В. В. Корнєєв, В. І. Міщенко та ін. ; за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2017. 298 с.
7. Хромушина Л.А. Депозитна політика комерційних банків та її реалізація на регіональному рівні. Економіка та суспільство. 2018. Випуск № 15. С.775-779
8. Довгань Ж.М. Менеджмент у банку: підруч. Тернопіль: Економічна думка, 2017. 512 с.
9. Журавльова Т. О., Макаренко Ю. П., Турова Л. Л, Сірко А. Ю. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2021. 360 с.
10. Зянько В. В., Коваль Н. О., Єпіфанова І. Ю. Банківський менеджмент: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2018. 126 с.
11. Лачкова В. М., Лачкова Л. І., Шевчук І. Л. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2017. 180 с.
12. Макаренко Ю. П., Хацько В. В. Оцінка управління депозитним портфелем комерційного банку на прикладі АТ «ОТП банк». Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 1. С. 39-45.

13. Мельничук Н. Ю., Ковальчук С. С. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. № 1. С. 163–167.
14. Баланюк М. В. Аналіз депозитної та кредитної політики комерційних банків України. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2020. № 2. С. 22-31.
15. Types of deposit and accounts. URL: <https://www.toppr.com/guides/general-awareness/banks/types-of-deposit-andaccounts/>
16. LibreTexts. URL: <https://ukrayinska.libretexts.org>
17. Офіційний сайт АТ «ОТП Банк». URL: <https://www.otpbank.com.ua/privateclients/investments/deposits/>
18. Полякова Н. М., Полякова Н. М. Стратегія управління активними і пасивними операціями банку. URL: www.rusnauka.com/8.../1_104516.doc.htm.
19. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
20. Чайковська В.П. Сутність фінансової політики, її значення та роль у житті держави. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/371.pdf
21. Комплексне відстеження показників URL: https://ads.google.com/intl/uk_ua/home/measurement/conversion-tracking/
22. Колодяжна Т.В., Бакуменко Т.О. Економічна сутність та класифікація депозитних операцій комерційних банків. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/151.pdf>
23. Іноземцева Є.В., Волкова В.В. Концептуальні засади удосконалення формування ресурсного потенціалу банку. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/6575-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-13206-1-10-20190528.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2022 р. (у тисячах гривень)

Акціонерне товариство «ОТП БАНК»**Окремий звіт про фінансовий стан****станом на 31 грудня 2022 року****(у тисячах українських гривень)**

	Примітки	31 грудня 2022 року	31 грудня 2021 року
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	4,749,260	3,870,163
Кредити та аванси банкам	5	21,720,592	9,129,391
Кредити та аванси клієнтам	6	29,892,900	40,460,458
Інвестиції в цінні папери	7	32,852,589	14,627,919
Похідні фінансові активи		3,246	8,376
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства	8	139,143	139,143
Інвестиційна нерухомість		24,634	26,075
Поточні податкові активи		5	110
Відстрочені податкові активи	16	65,407	68,847
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	9	362,306	344,801
Основні засоби	9	802,462	948,483
Інші фінансові активи	10	330,426	118,981
Інші нефінансові активи	10	62,568	76,697
Загальна сума активів		91,005,538	69,819,444
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		231	1,225
Кошти клієнтів	11	77,736,460	57,064,997
Похідні фінансові зобов'язання		9,233	4
Інші залучені кошти		159	176
Забезпечення:			
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	24	301,643	298,908
Інші фінансові зобов'язання	12	1,070,480	1,106,276
Інші нефінансові зобов'язання	12	137,164	137,788
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		119,500	149,689
Загальна сума зобов'язань		79,374,870	58,759,063
КАПІТАЛ			
Статутний капітал	22	6,186,023	6,186,023
Нерозподілений прибуток		3,772,426	3,175,320
Емісійний дохід	22	405,075	405,075
Результат від операцій з акціонером	22	1,236,294	1,236,294
Інші резерви		30,850	57,669
Загальна сума власного капіталу		11,630,668	11,060,381
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		91,005,538	69,819,444

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

 Володимир Мудрий
 Голова Правління
 26 квітня 2023 року

 Наталя Дюба
 Головний бухгалтер
 26 квітня 2023 року

Примітки, надані на сторінках 08-106, є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності.

Продовження Додатку А

Акціонерне товариство «ОТП БАНК»

Окремий звіт про прибуток або збиток
за рік, який закінчився 31 грудня 2022 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	2022	2021
		За наростаючим підсумком із початку року до дати звітності	За наростаючим підсумком із початку року до дати звітності
Процентні доходи, у т.ч.:	13	8,787,828	5,770,296
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	13	8,774,395	5,740,629
Інші процентні доходи	13	13,433	29,667
Процентні витрати	13	(1,981,446)	(1,129,067)
Чистий процентний дохід (Чисті процентні витрати)	13	6,806,382	4,641,229
Комісійні доходи	14	1,785,441	1,989,949
Комісійні витрати	14	(663,787)	(700,725)
Інші доходи		128,973	102,884
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		100,893	231,419
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через			
інший сукупний дохід		(7,847)	183,338
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		713,690	301,288
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		70,226	(202,227)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	15	(5,658,273)	(789,663)
Інші витрати	16	(134,244)	(118,864)
Інші прибутки (збитки), у т.ч.:		(100,474)	(13,340)
- Збиток від модифікації фінансових активів		(100,254)	(11,209)
Витрати на виплати працівникам	16	(1,408,154)	(1,328,609)
Амортизаційні витрати	16	(341,116)	(316,322)
Інші адміністративні та операційні витрати	16	(565,299)	(629,626)
Прибуток (збиток) до оподаткування		726,411	3,350,731
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	17	(129,305)	(605,620)
Прибуток (збиток) за рік		597,106	2,745,111
Прибуток на акцію			
Середньозважена кількість простих акцій в обігу		499,238	499,238
Базисний та розбавлений прибуток на акцію, в українських гривнях		1,196	5,499

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

Володимир Мудрий
Голова Правління
26 квітня 2023 року

Наталія Дюба
Головний бухгалтер
26 квітня 2023 року

Примітки наведені на сторінках 08-106 є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності

Додаток Б

Звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2023 р. (у тисячах гривень)

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОТП БАНК»

Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2023 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	10,827,171	4,749,260
Кредити та аванси банкам	5	21,491,993	21,720,592
Кредити та аванси клієнтам	6	24,873,181	29,934,500
Інвестиції в цінні папери	7	43,360,299	32,855,937
Похідні фінансові активи		-	3,246
Інвестиційна нерухомість		24,634	24,634
Поточні податкові активи		40	5
Відстрочені податкові активи	16	-	65,407
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	8	486,993	362,578
Основні засоби	8	697,477	805,721
Інші фінансові активи	9	114,674	330,426
Інші нефінансові активи	9	57,004	66,239
Загальна сума активів		101,933,466	90,918,545
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		15,211	231
Кошти клієнтів	10	81,158,807	77,064,900
Похідні фінансові зобов'язання		22,758	9,233
Інші залучені кошти		53	159
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		2,683,009	119,500
Забезпечення:			
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	23	246,958	301,643
Інші фінансові зобов'язання	11	1,170,247	1,081,911
Інші нефінансові зобов'язання	11	164,499	139,628
Відстрочені податкові зобов'язання	16	76,907	-
Загальна сума зобов'язань		85,538,449	78,717,205
КАПІТАЛ			
Статутний капітал	21	6,186,023	6,186,023
Нерозподілений прибуток		8,060,729	4,331,655
Емісійний дохід	21	405,075	405,075
Результат від операцій з акціонером	21	1,236,294	1,236,294
Інші резерви		506,896	42,293
Загальна сума власного капіталу		16,395,017	12,201,340
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		101,933,466	90,918,545

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

Продовження Додатку Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОТП БАНК»

Консолідований звіт про прибуток або збиток
за рік, який закінчився 31 грудня 2023 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	2023	2022
Процентні доходи, у т.ч.:	12	12,126,979	8,798,228
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	12	12,114,514	8,784,795
Інші процентні доходи	12	12,465	13,433
Процентні витрати	12	(3,478,020)	(1,971,686)
Чистий процентний дохід (Чисті процентні витрати)	12	8,648,959	6,826,542
Комісійні доходи	13	1,869,617	1,785,293
Комісійні витрати	13	(739,312)	(663,639)
Інші доходи		160,890	137,296
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(102,552)	100,893
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:		(17,014)	(7,847)
- боргові інструменти		(24,491)	(7,847)
- інструменти капіталу		7,477	-
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		378,182	713,690
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		211,916	107,978
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	14	90,140	(5,758,726)
Інші витрати	15	(222,581)	(134,244)
Інші прибутки (збитки), у т.ч.:		(129,729)	(100,474)
- Збиток від модифікації фінансових активів		(129,729)	(100,254)
Витрати на виплати працівникам	15	(1,713,877)	(1,442,494)
Амортизаційні витрати	15	(343,626)	(343,558)
Інші адміністративні та операційні витрати	15	(651,408)	(570,708)
Прибуток (збиток) до оподаткування		7,439,605	650,002
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	16	(3,710,531)	(129,305)
Прибуток (збиток) за рік		3,729,074	520,697
Прибуток на акцію			
Середньозважена кількість простих акцій в обігу		499,238	499,238
Базисний та розбавлений прибуток на акцію, в українських гривнях		7,470	1,043

Затверджено до випуску керівництвом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОТП БАНК» та підписано від його імені:

Володимир Мудрий
Голова Правління

Наталя Дюба
Головний бухгалтер

18 грудня 2023 року

18 грудня 2023 року